

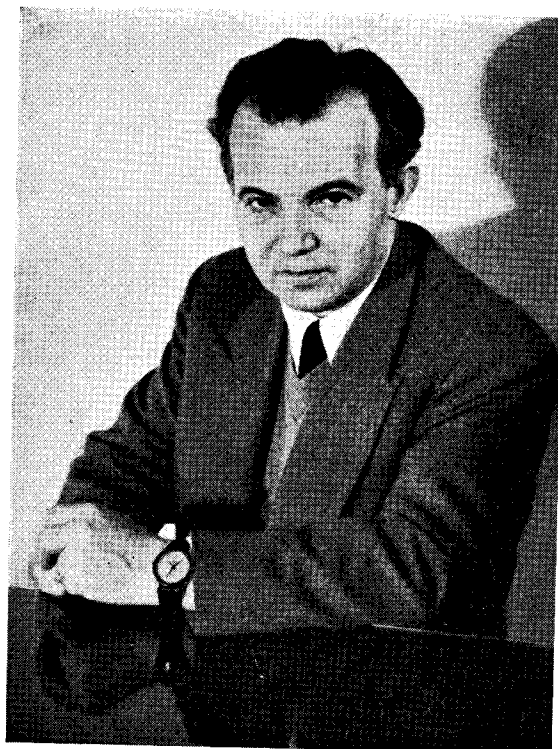
MUC, Y.A. 17438

BIBLIOTECA FACULTĂȚII
de
Limba și literatura română

Cota I 4297
Acad. c. 114831
Inventar

I 4297

Mr. Beninc

BENIUC V. A. II
438

MIHAI BENIUC

Versuri alese

★ ★

1955

EDITURA DE STAT PENTRU LITERATURĂ ȘI ARTĂ

2 M 83i

UN OM AȘTEAPTĂ
RĂSĂRITUL

1946

CU MII DE CAI PUTERE

Nu-s pui de domn, nu țin să par deștept.
Pe oameni îi privesc în față drept.
Ci-n fața oricui clopul nu-mi ridic —
Părinții mei dau țării bob de spic!

N-ajung nimic? — De mii de generații
Noi tot muncim, și au ajuns tot alții...
Așa să fie, dacă-i dat așa.
Dar pîn' la urmă tot se va vedea!

N-am cui vorbi, dar de vă spun de Iancu,
Vă pipăiți în buzunare teancul
Bancnotelor furate: vă gîndiți
Pe unde cît mai iute s-o tuliți.

Ori nu-i așa? — Hei, nouă sute șapte...
Îl știm, îl știm! Și-i drept, e încă noapte.
Dar s-a-nroșit a ziuă-n răsărit.
Umblați ca furnicarul răscolit.

Ați priceput: Cu mii de cai putere
Se crapă zorii unei alte ere!

ULTIMA IUBIRE

Femei, grămezi de carne și minciuni!
Talentul meu de mult nu vă mai cîntă.
Ci tot mai ard în sufletu-mi tăciuni
Pentru-a iubirii patimă prea sfînta.

Tu, țara mea, și tu, popor de jos,
Mi-aprindeți iarăși vilvătăi în piept.
Mi-e gîndul ca o spadă bătăios
În luptă pentru ceea ce e drept.

Dar teamă mi-i, și nu fără tenei,
Că pentru-această dragoste prea mare,
Măi, frații mei,
Au să mă bage domnii la-nchisoare!

1939

DUREREA ROMÎNEASCĂ

C a în exil mă simt în țara mea!
Idoli străini, mari băutori de sînge,
Turbat s-au apucat aici să bea.
În jurul lor poporul meu se strînge.

Eu, băutor de vin și mare meșter
În cîntec de iubire și de moarte,
Retrasu-m-am ca schivnicul în peșteră
De zgomotul petrecerii departe.

A trebuit să-mi pun căluș pe coardă,
Pe-a inimii, că prea era nebună —
De-acuma surd în suflet mai răsună
Și-mi biciuiește carnea ca o joardă.

Voi, trecători alătura de vreme,
Dac-auziți cum cîntecele plîng,
Să știți că-n miezul muntelui, adînc
Durerea romînească geme!

1943

ACESTA E DESTINUL

A fi copac în vijelie,
Corabie pe mare-n clocot,
A ține predici în pustie
Cînd nebunia urlă-n hohot,
Acesta e destinul!

A înțelege și a geme,
Privind cum neamul tău greșește
Și e strivit cumplit de vreme
Și el continuă orbește,
Acesta e destinul!

A ști că se putea și bine
Văzînd și ultima scăpare,
Dar nu e cine, nu e cine
Să-ți dea o clipă ascultare,
Acesta e destinul!

Și a muri iubind poporul
Cu ochii-n ochii lui: Stăpîne!
De ce mai rabzi cotropitorul?
Nu vezi? ăst Azi nu naște Mîine,
Acesta e destinul!

1943 decembrie 5

A FOST ODATĂ UNUL, HOREA

A fost pe-aici odată unul Horea...
Vi se face pielea de găină?
De ce? Doar nu el dobîndi victoria!
Și la urma urmei tot n-o să mai vină!

Mi se pare însă că mai sînt
Oarecari nepoți prin munte.
Ei! dar cine-ar îndrăzni azi pe pămînt
Pe voi să vă-nfrunte?

Sînteți cei mari, deși nu cei mai tari.
Și știți poporul e prost.
Mai spînzurați doi, trei vizionari
Și totul va sta cum a fost.

Ori poate-aceste mari fierberi
Vă dau insomnie?
Puneți la uși o mie de cerberi
Și încă o mie!

De altfel (sigur nu sînt înșă)
Se poate să vă cruțe.
În orice caz, s-aveți averea strînsă
Toată-n căruțe!

Argintul, aurul, pietrele!
E pusă viza pe pașapoarte?
Slugilor, păziți-le vetrele,
Boierii pleacă departe!...

1943 decembrie 5

UMBRA LUI GELU

Codrule, tu știi mai bine și cunoști.
Eu văd numai pete roșii-brune.
Dar jalea vestitelor oști
Doar tu o poți spune.

Ascult și eu frunza: vibrează,
Scrîșnește-n rugini ca oțelul.
De-o mie de ani tu auzi cum nechează
Calul lui Gelu.

Mi-e teamă, bătrînule codru, mi-e groază!
Copite rup stîncile-n trap.
Cine-și așază
Coiful de aur al lumii pe cap?

Gemînd mă proptesc de primul copac:
Sînt zale!
Alerg prin pădure buimac
Și-i miros de sînge pe vale.

Vai mie! aici este moarte, blestem!
Eu însumi printre umbre o umbră,
Pe cine să chem?
Gelu de-o mie de ani prin codru tot umblă!

1943 decembrie. 5

PRIN PĂDUREA BLESTEMATĂ

Nu rîde, nu surîde!
Fii crunt ca o mască primitivă,
Și mai ales prefă-te deopotrivă
Cu-aceste suflete hîde.

Taci. O vorbă nu spune.
Nu privi înapoi.
Cu pasul sigur treci printre strigoi
Și printre vrăjitoarele nebune.

Aceasta e pădurea blestemată.
Nu te lăsa ispitit de năluci.
'Nainte mereu să te duci
Și numai înainte cată.

Auzi? te strigă din urmă.
Te-au cunoscut.
Fă-te că n-auzi, fii mut.
Altfel te curmă...

1943 decembrie 11

CU MUNTELE PIEPTIȘ

M-am luat cu muntele pieptiș,
Cu pădurosul acesta de rege!
Rîzi tu, rîzi, bătrînule Criș,
Dar urma alege.

Urși, poteci ascunse, vulpi viclene
N-au să mă-ncurce.
Pînă sus la cuibul mîndrei Cosînzene
Pasul meu are să urce,

A și pornit să mă oprească-n drum
Muna pădurii.
Vin după ea haită, duium,
Toți fiii blestemului, urii.

Hei! popor mîncător de bureți,
Guri strînse de porumbele,
Cîntați și voi să sune codrul, de puteji,
Și ridicați-vă privirile la stele.

La scrișnetele voastre nu apare
Ileana, de mult așteptata.
Vă doare aceasta, vă doare.
Nimic de făcut. Așa vi-i data.

M-am luat cu muntele pieptiș,
Cu pădurosul acesta de rege.
Rizi tu, rizi, bătrînule Criș,
Dar urma alege.

1943 decembrie 11

LINIȘTE DE AMIAZĂ

Pe-aici au trecut odată puhoaie.
Acum, alb în soare, sclipește pietrișul,
Iar Crișul
În matca lui leneș se-ntinde, se-ndoaie.

Urechi între pietre — scoicile —
Ascultă ce spune răchișilor vîntul.
Vadul își murmură cîntul
Și foile sîsîie ca șerpoaicele.

Peste adîncea dălbînă
Sar peştii în aerul tremurător —
Ai zice: un mare scamator
Aruncă pumnale-n lumină.

Ros, farmul înalt se prăbuşe lin,
Cu timpul în luptă, cu valul.
Paşte în linişte calul
Tăcerilor mari din senin.

Plopul, ridicat peste lanuri,
Ca un semn,
Uitîndu-şi o clipă făptura de lemn
Simbolizează elanuri.

O cioară, cu pui de găină în gură,
Se lasă pe-o creangă uscată.
Şi-n calmul azur un nour — o pată —
Aduce aminte de zgură.

Pe-aici au trecut odată puhoai.

Dorm undele Crişului.

Ci scoicile — ascultă în trupul pietrişului

Cum trosnesc, trezindu-se, oasele Crişului care
se-ndoaie.

1944 iunie

BĂTRÎNUL MEU

Pe unde trec, pe unde mă duc
Lumea privește, șoptește:
Acesta e poetul Beniuc,
Știe șapte limbi și rusește.

Dar mama mă așteaptă-n sat.
Ea nu-mi cunoaște nici un vers.
Numai tatăl meu e supărat
Că-ndrug uscate și verzi.

„Tu n-ai ajuns nici șef de cabinet“,
Îmi scrie câteodată trist.
„Ce leafă are un poet?“
I s-a mai spus apoi că-s comunist...

Pe vremi, în sat, numai cizmarul a fost.
Și l-au băgat ca pe un hoț la dubă,
Măcar că nu era om prost —
Dar asta-i altă bubă.

Și totuși stînd sub vechiul tei umbros,
Cu ochelari pe nas și slovenind arar,
Se bucură bătrînul și-i fălos:
Cînd îmi citește numele-n ziar.

1944 septembrie

TOBOȘARUL TIMPURILOR NOI

Nimenea nu știe pînă mîne
Ce se mai alege și din noi —
Fost-am totuși eu și voi rămîne
Toboșarul timpurilor noi.

Cîntecele mele de pierzanie
Prevesteau de mult acest război —
Eu eram în mîndra Transilvanie
Toboșarul timpurilor noi.

Am venit pe malul Dîmboviței
Să sădesc maci roșii în noroi —
Roșii maci pe malul Dîmboviței,
Toboșar al timpurilor noi.

Iată azi, cu mii de cai putere,
Timpuri mari s-anunță pentru noi.
Eu voi fi — se cere, nu se cere —
Toboșarul timpurilor noi.

Zîna mea deprinsă cu tristeți,
Pune peste jale nou altoi:
Bucurii să cînți ai să te-nveți,
Toboșar al timpurilor noi!

Fie cum mi-o fi de-acum norocul
— N-am purtat trifoi cu patru foi —
Lumea veche arz-o însă focul,
Toboșar al timpurilor noi!

Nimenea nu știe pînă mîne
Ce s-o mai alege și din noi —
Fost-am, totuși, eu și voi rămîne
Toboșarul timpurilor noi!

1944 septembrie 3

MESAJ GAROAFEI ROȘII DE LA CLUJ

Lungi patru ani purtarăm dorul
Garoafei roșii de la Cluj —
Garoafă roșie, nu plînge,
Că ne vedem acuș, acuș!

În dreptul inimii te-oi pune
Ca semn al vremurilor noi —
Garoafă roșie, ții minte?
De mult visam așa noi doi!

Învărajbitorii de popoare
Au încercat să ne despartă —
Noi ne vorbeam prin rădăcini,
Sub linii strîmbe de pe hartă.

În temniți vrut-au să mă bage,
Pe tine vrut-au să te rumpă —
Noi ne-am păstrat credința vie,
Garoafă roșie și scumpă!

De-acum logodnei punem capăt,
Curînd începem nuntă mare —
Garoafă roșie, mireasă,
Nimic nu ne mai stă-n cărare.

Chiar de va fi să pier în drum
— Doar Moartea m-a păscut mereu —
Garoafă roșie, de-a pururi
Vei înflori pe pieptul meu!

1944 septembrie 3

AJUN DE SĂRBĂTOARE LA CLUJ

Toropit, bătrîn, pe coastă,
Dormitează lînced Clujul.
Sună Someşul în vale —
Pe Feleac — pustiu urcuşul...
Cată-n zare catedrale
Şi adastă, tot adastă.

Astă-noapte Primăria
A visat cocoş pe turlă:
Roşu filfiia ca focul.

Și-au sunat oșteni din surlă —
Poate c-a sosit norocul
Pentru Pătru, Ion, Maria.

Vești mai mîndre ca-n povești
A zvonit pe frunză vîntul.
Nemeșii s-au strîns la sfat:
Șoaptă, spaimă li-i cuvîntul —
Vin, sosesc, ne'nduplecat,
Oști rusești și romînești!

Unde să mai fugă domnii?
Drumurile li se taie.
Taie-li-se și genunchii,
Și-n gîtlej simt jar, văpaie;
Le prășesc arici rărunchii —
Prinși sînt în năvod ca somnii!

Rîde hîtru badea Toader;
El știa ce o să iasă —
Dă cuțitul la tocilă—
Are-un steag în pod la casă —

Și zău, n-o să-i fie milă!
Știe cizma care-l roade...

Doarme Clujul somn de moarte.
Dar s-a deșteptat Feleacul.
Chiuind privește-n vale
Și s-ar da de-a berbeleacul
Pîn'la cele catedrale —
Sună tunuri de departe!

1944 octombrie

UN OM AȘTEAPTĂ RĂSĂRITUL

L
ivretul militar, diploma de doctor
Și cîteva lirice zbateri.
Pe deal,
Liniștită,
Moara de vînt.
Oglinda lacului
Se-ntunecă-n seară.
Pe-o casă părăsită
Cîntă cucuvaia.
Stelele sînt departe.
Răcoare.

Ce bine-i acum
Să te-aduni cu ai tăi
La masă
Sub lampa cu petrol!
Un câine latră pe străinul ce trece.

Singur.
Și drumurile duc în întunec.
Tăcere.
Diamante — stelele —
Zgîrîie sticla albastră a nopții.
Și cîmpul e deșert.
Un zid neterminat.
Paragină, miros de cucută.
Meșterul aici
N-a pus în temelii un suflet.
Iar mîne
Vor ieși la soare șopîrle
Pe pietrele-ncălzite.

Mîne!
Soare!
Aici e o vatră de foc.

Sub cenușă — spuză.
Din crengile bătrâne
Țișnește flacăra.
Trecutul e un butuc
Pe care stă un om
Cu fața luminată
De vîlvătaia focului.
Cu fața luminată
Un om
Așteaptă răsăritul.

1945 martie, 5

DROPIA ROȘIE

În inimă, pădurea-i doar un zvîcnet.
Dar în furtună fagii sună, sună...
Ce zvonuri cumplite, ce scrișnet!
Pădurea-i nebună!

Și voi ați venit cu căpestre
Să duceți furtuna la iesle?
Copitele cailor ei
Vă-mproașcă-n priviri cu scînteii.

Viforos, în carul de roc,
Trece printre nouri marele Prooroc.
De vocea lui bubuie văile — adâncile —
Și crapă și scapără stîncile.

Un brad arde torță, lîngă abis.
Poate că un mormînt s-a deschis.
Cine-a-nviat? Cine strigă prin întunerec?
Sînt legat în lanțuri și nu pot să mă desferec.

Oțelul e jar și inimile-ngheață.
Vai! vai! de s-ar face dimineață!
— Nu plînge, nu te teme,
Am scăpat de blesteme.

Luna fuge ca un strigoi.
Cocoșul s-a-ndurat de noi.
S-a luminat în răsărit pervazul,
Zorile-și lipesc de geam obrazul.

Iar peste șes — aprinsă dropie —
Soarele roșu se-nalță, s-apropie.

1945 martie, 5

ZIUA MEA

I dilic și elegiac
Nu pot fi eu, zadarnic.
Sînt fiul unui neam sărac
Ce s-a luptat amarnic
Pentru pîne.

Versul mi-i dur
Ca mîna pe coarnele plugului.
Și știu să-njur
Cînd floarea belșugului
Mi-o ia un cîine!

Am îndurat îndurerat.
A fost destul.
Paharul tău înveninat
Ia-l, du-l,
Răbdare!

Vestește, ciocîrlie, ziua mea.
Al meu e pămîntul
Din care fierul va mușca
Rupîndu-l
Și rîzînd în soare!

1945 martie, 5

VULTURUL RĂZBUNĂRII

Nu are Horea mormînt.
Domnii-l tăiară și afară-l lăsară.
Un vultur s-a hrănit din trupu-i sfînt
Și vulturul nu poate să moară.

Pe creste pribeag
Veac după veac,
Zboară, tot zboară,
Și vulturul nu poate să moară.

Domnii visează urît.
O gheară îi strînge de gît.
Un plisc le scobeşte ochii, urechile —
S-au prins blestemele, străvechile!

Şi vulturul încă
Din stîncă în stîncă
Tot zboară, tot zboară
Şi nu poate să moară.

Asudaţi domnii se trezesc din somn.
Vai! vai! ce greu e să fii domn...
La uşile lor încuiate
Mai adaugă lăcate.

Iar sus pe Carpaţi
Vulturul povesteşte la fraţi
Că nu poate să moară,
Nu poate să moară...

S-adună toți vulturii stol,
Sub cer se rotesc rotocol
Și cad viforos peste lume,
Pe Horea să-l răzbune,
Pe Horea să-l răzbune!

1945 martie 6

NOI, CEI DEPRINȘI A CHIUI-N CĂCIULĂ

Noi, cei deprinși a chiui-n căciulă,
Azi liberi, ne simțim ca-n haine nouă;
Umblăm de parcă am pași pe ouă
Și mînuim cuvîntul ca pe-o străină sculă.

Parcă ne lipsește jugul pe grumaz
Și bîta între coarne.
Căutăm un iz de mămăligă-n carne
Și cînd ne merge bine, ni-i năcaz.

Am vrea, și nu știm nici noi ce.
Confundăm femeia cu tutunul.
Visul visat, frumosul, e și nu e.
Doream, și n-am murit pînă la unul.

Ce să ne facem? Ce să făptuim?
Lumea e jale și nădejdi,
E flori crescute peste țintirim.
Inimă, tu nu vrei să-nflorești?

1945 martie 18

VESTEȘTE EROUL...

Tristețile toate le știu!
Din bucurii — o parte.
Mult am vorbit despre pustiu
Și despre moarte.

Dar iată că roșii bujori
Din bălării au crescut.
Poți tu, suflete, ori
Nu poți să stai mut?

Noi doine pe naturi se cer,
Nou glas în cimpoaie.
Hei! șovăielnice Lucifer,
Azi nimenea nu se îndoaie!

Pe dealuri ard focuri,
Iar tulnice-adânci
Cheamă la sfintele jocuri
Pe'naltele stînci.

Bate un vînt peste ape
Ce mătură neguri, miasme —
Din mîluri viața dezgroape
Noi nuferi, noi basme!

Iar tu, ameuite poet,
De noua beție cuprins,
Vestește eroul în glorii boghet,
Măreț, neînvins!

1945 aprilie 1

CUCUVAIE ȘI CIOCÎRLIE

Cucuvaie fost-am pînă ieri,
Iar de astăzi, iată-s ciocîrlie.
— Spusu-v-am eu, domnilor, boieri,
C-așa o să fie!

N-ați crezut, nu vă era pe plac.
Adevăru-i însă adevăr:
Poartă fata unui om sărac
O garoafă roșie în păr.

Ei! și ce-i? o poartă, și atît!
Nu vă-ntreabă nimenea de pungă,
Nu vă strînge nimenea de gît —
Dar, viața-i scurtă, vremea lungă...

Iar în vremea lungă, poate...
Dar aceasta nu mă mai privește!
Peste vechi morminte ruinate
Tînăra pădure crește!

Crește și tu, cîntec din azur,
În mărețul răsărit de soare,
Crește, crește, cum cresc împrejur
Lanuri de mătăasă foșnitoare!

1945 aprilie 3

1 MAI 1945

Pe vechile, ruginitele coarde
Cum am să cînt, să descînt
Această nouă viață ce arde,
Ce vine năvalnică-n tropot,
Întîiul Mai slobod
Pe romînescul pămînt?

Graiului nostru, deprins
Cu pumnul tău, suferință,

Îi dă astăzi nouă ființă
Puterea cea mare, de ne-nvins
Uriașul cuvînt:
Libertate!

Ne tremură buzele, aproape
Că plîngem, șoptindu-l.
În brațele dedate să rupă, să darme, să sape
Nu știm să strîngem, ori strîngem prea tare
Odorul acesta prea drag,
Prea gingaș pentru asprele noastre palme murdare.

Și totuși, vocile noastre,
Obișnuite doar să geamă,
Vor despica țăriile albastre
Cu cîntece noi
Ca niște goarne de aramă.

Din inima ruptă,
Din vechiul strigăt de luptă
Zbucnește-n tărie tu,
Tu cîntec de bucurie!

Ei! muncitorilor!
A voastră e ziua măreață!
Din străbunul Armindeni
Răsare azi pretutindeni
O nouă viață!

În umbră sînt încă la pîndă,
Tovarășe ține la pas!
Și ochii în patru
La cel care umblă să vîndă!
Lasă pe creștet să-i cadă
A pumnului tău cruntă osîndă!

Întinde frățeasca ta mină,
Cernită de lucru-n uzini,
Plugarului vajnic ce ară
Cu trudă bătrîna țărînă
Sub zarea încinsă
De rumene lumini.

De-a pururi, pe veci, totdeauna
Rămîie înfipt pe cetatea primăverii
Drapelul tău, Libertate!
Fug speriați bivolii durerii
Ca turme de nori împrăștiate,
Iar cerul încinge cununa
Unui nou curcubeu:
Dreptate, Pace, Libertate.

Noi înșine, nouă poruncă,
Știm drum: Înainte!
— Slăvește azi falnicul praznic
Al mării mulțimi muncitoare,
Iar mîne: La muncă!

VERSURI ALESE

1949

CU PLUGURI TRASE DE TRACTOARE

Timpul a ieșit din cuvinte
Ca un pui din găoace.
De-acum începe singur să se joace,
De-acum la vorbe goale nu mai ia aminte.

Poeților, voi fete bătrâne,
Unde vi-s rimele rare, imaginile?
Îngălbenesc, necitite, paginile
Și nu mai speră nici un mîne...

Și eu mă uit la vechile-mi poeme
Ca un tanchist la sulită și arc.
S-a dus poezia întomnatului parc
Și tristele iubiri din altă vreme.

Cu pluguri trase de tractoare
Am arat țarina tristeții —
Aud sub bălăriile vieții
Cum cresc bogate lanuri viitoare.

Lumina-n valuri peste noi se lasă
Ca marea se deschide viața larg.
În luptă-naintează-ntreaga clasă,
Ca vasul cu steag roșu la catarg.

1945

LUMINIȘ

M-am săturat să-mi număr anii
Ca un călugăr negrele mătanii.
Focul de-afară, focul din mine
Va trece cu pîrjol peste ruine.

Tristele vechi mucegaiuri,
Cu grijă păstrate-n herbarii,
Să ardă: Furtuna pe naiuri
Să cînte noi arii!

Nu voi căuta poteca ascunsă
Din toamna trecută sub frunză.
Eu simt pe umeri aripi de condor.
De sus, cu codrul am să mă măsoar.

Și fiara lui, temuta fiară,
Îmi va cădea odată-n gheară! —
Pe unde mă voi fi luptat cu ea
Pădurea pologită va zăcea.

Pădurarul o să-și spună sie:
„Pe-aici trecu de bună seamă un balaur“.
Iar soarele va cerne colb de aur
În luminișul care va să fie.

1945 martie 5

AH, POEZIA

Ah, poezia timpurilor noi
Cu vechituri la fitece etaj!
Unde-i tristețea carului cu boi
S-o punem și pe dînsa la garaj?

Iar tu, poetè, scris pe firma școlii,
N-ai vrea mai bine o cinzeacă?
Ți-s gîndurile negre ca sobolii
Și ochii tăi mai triști ca cei de vacă.

Mereu ne-ai spus de sîngele tău cum e:
Steag roșu-nfășurat în vine.
Azi rătăcești în frac pe lume
Cu glasul tău de cobe pe ruine.

Mai fii melancoliei bună gazdă
În timp ce noile tractoare
Înmormîntează fără cruci subt brazdă
O lume putredă ce moare.

1946

BUJORI

Tare-i amărit Unchiul Novac,
C-a semănat cartofi și-au răsărit bujori.
Ce să-i fac?
N-a avut noroc el de feciori.

Spusu-i-a pe vremuri Moș Ilie:
„Nu dați, mă, băiatul pe la școli!“
Gîndurile-l sapă sub chelie
Ca niște soboli.

Un nepot a iscodit cu trudă
Unde vine Moscova pe hartă.
Cu ocherii pe privirea udă
Cată Unchiul doar-doar o să vadă...

„L-au trimis, că-i om cu-nvățătură,
Poate că va face bine țării...“
Și privind cu jale-n bătătură
Se gîndește că l-am dat uitării.

Ce să-i fac?
Curtea e pustie de feciori.
Asta-i soarta Unchiului Novac:
A semănat cartofi, au răsărit bujori.

1946

BOIERUL,

Sătul de aur ca o căpușă
De sânge, boierul se plînge,
Mîngîindu-se pe gușă,

Că n-are scaun, dar are crampe
Și stă-n întuneric
Și-aprinde lampe

Și-ncearcă lacăte și chei.
Un șoarec trece covorul.
Cine-i?

Nu-i nimeni, mi s-a părut —
Și-atît,
Zice boierul cu mîna pe burtă
În care aurul face urît.

Gheorghe sluga în grădină
Dă cu cutea pe coasă.
Boierul suspină.

Dar ceva i se năzare.
Ei! Gheorghe, lasă cositul acuma
Și mergi la culcare.

Nu pot, boierule, că abia m-am sculat
Și acum pe rouă
Trifoiul e bun de tăiat.

Boierul se duce în casă
Și-ncearcă dînsul să doarmă,
Dar nu poate de coasă.

SEARA CADE

Seara cade ca o sentință de moarte.
Mișcat, plopul șoptește o rugă.
S-aude râul aproape, departe,
Ca lanțul ocnașului ce-ar vrea și nu poate să fugă.

Stelele n-au mai fost aprinse.
Și lucrurile par, cît mai apar,
Cu o grea funingine ninse.
Pe alee vîntul oftează solitar.

Amintirea-i o frîntură de fosilă
Din care-ai vrea să reclădești minuni.
Acum de toată lumea și de tine-ți este milă.
Ce păcat că oamenii nu-s buni.

Lăcrimă. Ori poate prima stea.
Dar cine mai are timp să aștepte?
Și totuși mîine soarele va apărea
Cu razele ca sulîțele drepte.

1945 martie 10

MEȘTEȘUG

De ani și ani glasul meu tace.
Tristețea cea veche am pus-o eu însumi pe goană.
Și dragostea chiar, cea fără prihană,
De fel nu se apropie încoace.
Am chemat alți oaspeți
Mai tineri, mai proaspeți,
La masă
Și i-am adăpostit în casă.
Dar sînt așa de mici
Acești voinici
Că nici nu știu să le spun pe nume,
Darmite să-i trimit în lume!

De-ncercare l-am pus pe unul să mîne
Stelele și luna la pășune.
Nu știu ce-a făcut, ce-a dres,
Că pînă la urmă s-a ales
Cu luna plină de glod
Peste tot
Ca o rață bălăcită în băltoacă.
Și cînd să deie stelelor ovăz din troacă
A aflat la înnumărat
Că-s mai puține.
„Lupul beznii le-a mîncat,
Stăpîne“.

Altuia i-am dat un vraf
De cuvinte să le șteargă de praf
Și să le așeze pe o poliță la rînd.
A scăpat coșul cu ele
Și a venit cu hîrburile plîngînd.
Puteam să nu-i ard vreo trei nuiele?

Al treilea s-a dovedit și el.
A luat niște ritmuri mai grele,
Ca niște verigi de oțel,

Și timp
A priponit Pegasul în câmp,
Să nu zboare, ci-că,
Pe țică, pe nimică!

Of! Îmi vine să mă duc
Și nu știu încotro s-o apuc.
Și totuși trebuie să stau, să rămîn,
Amărit și bătrîn,
Să cresc această seminție nouă,
S-o scutur de vis și de rouă,
Să-i acopăr cu lut rădăcinile,
Să-i potrivesc pe creștete luminile,
Pînă ce în purpur îmbrăcat,
Dimineața pînă în zori,
Va pleca cel mai viteaz dintre feciori,
Ca fiul lui Roș-împărat,
În lume
Cu viața să se cunune.

ALTE CÎNTECE

Hei! fabricanților de fum
Și negustori de apă chioară!
Nu credeți c-o fi vremea, de acum,
Să sune cîntec nou în țară?

Pecinginea cuvintelor de tîngă
Vă copleșește sufletele încă,
Și glasul sfîșiat ca o mătase coaptă
Nu îndrăznește să se-nchege-n faptă.

Mici duișii, tristeți de funigei
Vă mucezesc în sînge lenevoase,
Și coaja vorbelor subțiri v-apasă
Ca pe o rîmă treapta grea de stei.

Vi-i strigătul, peste pămînt, de-o șchioapă
Și vrerea luntre scufundată-n apă.
Mai trageți cu urechi de scoică moartă
La lira de păienjenisuri, spartă.

Și vi se pare cum că nu e
Cristos ca voi bătut în cue.
Ori ne'nțelesi în umbră stați și-n hrube
Lingîndu-vă plîngînd pe bube.

De zorii fragezi vă feriți — strigoi —
Și soarele vă doare ca o rană,
Iar peste mugurii cei noi
Vă pare rău că se revarsă mană.

Și eu am suferit la timpul său
Și am gemut cu țara de durere
Și-am opintit să dăm cu rău-n hău
Așa precum se cere!

Iar câteodată poate că-mi aduc
De jalea veche-n cîntece aminte
Și-mi vine greu și nu știu încotro s-apuc
Și mă întreb dacă mai pot'nainte.

Dar coruri noi răsună-n țară nouă,
Pădurea crește tînără și deasă,
Și din țărîna proaspătă și grasă
Se-nalță holdele cu rouă.

Și-atunci cînd pretutindeni e putere,
Voi nu cunoașteți cîntul ce se cere?
— Nu clopote bătute-n dungă,
Ci cîntec de îndemn la muncă!

PAHAR DE VIN

Am spart butoiul bucuriei,
Dar nu pot îmbăta butucii.
Veniți, copii, voi cei mai tineri!
Lăsați să steie singuri cucii.

Nu vă uitați că rar mi-i părul
Și sur ca sara cea de toamnă.
Ca să s-așeze bine vinul
A fost hei! trudă grea în cramă.

Picioare au călcat în bute
De fată jună și curată
Și, poate că voi nu veți crede,
Dar a rămas nesărutată.

Iar astăzi când în cupă joacă
Mărgele aurii curate,
Să știi că-s albele picioare
Și sărutările nedate!

1946

VISURI AMEȚITE DE LUMINĂ

Trecutul meu asudă lacrimi
Ca zidurile închisorii —
Atâtea nopți și zile acre
În anii destrămați ca norii!

Și câte, și câte tristeți
Îmi înfloră în suflet bureți!
Prin mucegaiurile verzi
Tu, amintirea mea, te pierzi.

Inima în cumpănă coboară
Și bate-ncet, de crezi că dă să moară.
Iar gândul obosit și șters
Mai șchioapătă și se oprește-n mers.

Numai privirea-ntr-una trează
Veghează, ne'nterupt veghează.
O, și n-a vegheat în zadar,
S-a-nvrednicit o dată de har.

O amintire scumpă totuși am.
O dată când cântau cocoșii
Mi-au bătut cu degetele-n geam
Zorii miresmați și roșii.

Și inima de-atunci mi-i plină
De visuri amețite de lumină.

PIEPTIȘ

Că eu sînt ori e altul, apoi lasă
Să spună cei ce au ținut o coasă
În mîni ori plugu-n brazda sfîntă,
Și cine-or spune ei, acela cîntă.

Nu-mi trebuie nici slavă, nici belșug,
Cum n-am vrut și n-oi vrea vr'odată jug.
Dar cum ai mei n-au întreat vr'odată
De trebuie cîmpia semănată,

Aşa şi eu, cu mîna plină,
Arunc seminţe de lumină
Şi nu mă-ntreb de voi culege,
Dar pîn' la urmă s-o alege!

Eu grabă n-am;
Şi-aşa ne ştim noi neam de neam.
C-o fi un an, c-o fi o mie,
Dar ziua mea tot va să vie!

1947

ȚARA

De vrei să știi, nepoate, cine-am fost,
Istoria învaț-o pe de rost
Și află că mă trag din țara
Peste care luminează para
Coroanei de fier înroșit
Pe fruntea lui Doja cel vestit.
În țara ceea au zdrobit c-o roată
Pe Horea, c-a pornit flămînda gloată
Să sloboadă omul de sub jug
Și să strice blăstămatul nemeșug.

În codrii țării prin frunziș răsună
Fluiera lui Iancu cea nebună,
Pe care l-a minșit și l-a-nșelat
Mincinosul de-mpărat.
Acolo, fiecare colț de stîncă
Povestește încă
De cumplite răzvrătiri
A celor mulți, sătui de stăpîniri.
Fiecare val trecut pe piatră
Scrișnește parcă mînios și latră
Ca la un dușman ce dă tîrcoale
Noaptea, pe furiș, prin vale.
Și unde miști, unde te duci,
Morminte-s peste tot, și cruci.
Iar spicele din țarină, cînd cresc,
Sug sînge omenesc.
De-aceea pînea tăinuie vîrtute
Și mari puteri necunoscute,
Și apa cînd o bei e vie,
Cu duh și cu fiori de bătălie.
De-aceea, măi nepoate, cînd mă-ndemn
Să scriu, îmi pare că fac semn
Cu coasa dreaptă: Înainte!

De-aceea grunțuroasele-mi cuvinte
Nu-s duiosii dulcege, ci porunci
Ori arme de omor cu care-arunci
În cei ce ni s-au pus de-a curmezișul
Și-au vrut să lege-n lanțuri munții, Crișul.

Nepoate, ca să-mi fii moștean
Eu am să-ți las o carte, două.
Dar tu să știi că-n ele-i viața nouă
Ce-a frânt și doborât-a pe dușman!

1946

CHIVĂRĂ ROȘIE

Umbra prin munți atunci Chivără Roșie...
— Cine-i? De unde vine?
— Taci, că-i bine!
Zicea poporul
Și-nvârtea toporul
Printre cei cîni
Dușmani bătrîni,
Cîni de dușmani,
Mari bogătani,
Fiare flămînde-nsetate
De aur, de-arginți, de bucate.

De păduri de brad și fag
Și de sînge de iobag.

Prin codri, pe vîrfuri de steni,
Prin falnicii Munți Apuseni
Umbla pe-atunci, umbla
Și spaima-n domni băga
Chivără Roșie.

★

Horea-l știa, îl întîlnise
Aievea, nălucă, pe drumuri, în vise,
Cînd înșelat
Se-ntorcea de la-mpărat,
Și chibzuia ce-o să facă
Pentru țară și lumea săracă.

— Pune să facă poporul.
El știe!
I-a zis Chivără Roșie
Lîng-un izvor ca de apă vie.

★

Umbla moșul rătăcind pe țară:
„Hai la cercuri de legat ciubară!“
Șargul rupea piatra cu copita,
Calea lungă, și amară pita.

Colo-n miezul muntelui
Zăcea ochiul dracului,
Aurul, aurul,
Peste el bălaurul.
Ce bălaur? Poate om...
— Om!
Dacă-i om și cine-i domn!

— Cum să fie om, fătate,
Cine mîncă din furate?
Nici nu samănă, nici ară,
Numai umple la hambară.

Nemeșug, nemeșug!
Nu te-oi prinde eu la plug,
Ca să vezi și tu, sireace,
Pînea albă cum se face?!

★

Umbla fără hodină
Prin sloată, pe ploaie, prin tină,
Prin munții silhii,
În casa orișicui,
Văzut — nevăzut,
Adăstat și temut,
Ieșit parcă din focul de pe vatră,
Născut parcă în crestele de piatră,
Roșeață, zare mare,
Cînd soarele răsare,
Chivără Roșie.

★

— Soțioară dalbă,
Grădină cu nalbă,
Singură vei sta de-acum,
Că eu plec la drum.
Horea m-a chemat,
Crișan m-a strigat:
— Vino, Cloșcă, iute vină,
Să trîntim cu domnii-n tină,
Și să-i punem la uscare
Sus în gorunul cel mare,
Și să nu li se urască,

Punem corbi să croncănească
Și ciori să-i înveselească,
Cu clonțul și cu gheara
Să le mîngîie carnea.

★

La Cărpiniș,
Gloata e iarbă, frunziș.
Vin oamenii păcură
Din codru, din vale, din măgură.
Horea-ncepu să le spună:
—Aici în hîrtii așa sună,
Că de-acum
De nemeșic
Scrum să s-aleagă și fum!
Și legea a noastră să fie!
—Să fie, să fie, să fie!
Strigară
Oameni, codri și veacuri în țară.
Dar Toma Gurgui:
—Părinte protopoape,
N-ai putea dumneata să ne spui.
Mai de aproape
În hîrtie
Ce scrie?

Și popa dă să descâlcească
Ce scrie în hîrtia-mpărătească.
— Oameni buni!
Toate cele spuse sînt minciuni.
Aici nimic nu-i scris
Din ceea ce Ursu Nicola a zis.
— Cum, Iudă?
Precista și toți sfinții părinți!
Îndrăznești să ne minți?
Glasul tău dracu-l audă!
Iscoada Iadului!
Sluga Necuratului!
Na! Barbă de țap!
Și-i dete la cap
Cu barda
Ion al lui Ciocarda.

Blăstăm! Păcat!
Au ucis protopopul.
Prăpădul ne paște, potopul —
Se crucea norodul înfricat.
Dar printre ei se ivise călare
Din țarină, din zare
Chivără Roșie!

Și popa rămase uitat
Într-o băltoacă de sînge-nchegat.

*

Dormi tu grof, dormi tu grofiță,
Dormi tu blăstămată spiță,
Dormi tu viță de stăpîni,
De stăpîni inimi de cîni,
Mîncă-v-ar ștreangul și plumbul,
Crește-v-ar pe gropi porumbul,
Jeli-v-ar corbul și cioara,
Pomenească-vă ocară!
Căci pe Criș de cînd vi-s voi
Paște jalea prin zăvoi
Și amarul sus pe coastă
Paște din nădejdea noastră,
Roade-v-ar carnea omida,
Usca-v-ar pieptul obida.
Face-v-ați vraf de gunoi,
Să-mpîntăm furcile-n voi!

*

Lui Crișan, în vis,
O strungă de lumină i s-a deschis.

Prin ea, din soare-răsare,
Se arătase călare,
Cu spada în sînge muiată,
Urmat de-o năvalnică gloată,
Chivără Roșie.

— Am înțeles,
Grăi Crișan Cumplitul
Și dînd la tociță cuțitul
Plecă la dires.
Atunci bătrînul Criș
Se zice c-a scrișnit din pietriș
Și s-a ridicat în coadă
Ca să poată să vadă
Nunta-n Crișcior,
Unde moartea dănțuia într-un picior.
Și el însuși zice-se s-a adăpat
Cu sînge pîn's-a-mbujorat
Și a început să verse foc și pară
Peste-a Zărandului Țară.
Focuri ardeau noaptea pe vîrfuri,
În văi croncăneau corbi lîngă stîrvuri.
Din sat în sat
Crișan umbla mîniat,
În frunte cu galbena cruce, —

Nu mai știau domnii unde s-apuce,
Căci moartea sărea pe furiș
Din tufiș.
Ori înșfăca de-a dreptul
Pieptul —
Înapoi, înainte,
Morminte, morminte, morminte!

★

La Trățcău,
Cîte-un căpău, cîte-un dulău
Mai încerca, turbat, să muște,
Pîn-apucau sătenii să-l împuște.
Unguri viteji, oameni iobagi
În spaimă nu puteai să-i bagi
Nici cu cătane-mpărătești,
Nici cu povețele popești
Și cît ai zice crezul, ei pe loc
Au pus bisericii lor foc.
Iar pe urm-o unguroaică jucăușă
A dănțuit prin sperlă și cenușă
Cu moțul care cu o zi-nainte
Văzuse cum umplea o flinte
Venind pe cal

În goană de pe deal
Chivără Roșie!

★

La Viena, șarpele de împărat
A visat un vis nemaivisat.
Se făcea că dintre purpuri s-a ales
Un om cu fes,
Ori poate că era cu comănac,
Ba nu, era căița unui drac
Pe capul unui slujitor împărătesc...
Nici asta nu,
Căci dintr-o dată îi păru
Că sub căciula blestemată cresc
Popoare ce se scoală, se răscoală
Și cer o nouă și mai bună rînduială
Și vor să-l dumirească din topor, din coasă
Ce rînduială trebuie aleasă.
Și cînd se pregătea să strige,
Simți deodată, în gîtlej, cîrlige.
Și împăratul s-a trezit
Plin de sudoare și înnebunit.

★

Curînd către ținuturi transilvane
Au pornit batalioane de cătane,
Grumazul țării să-l îndoie-n jug,
Să rupă-n roți pe cei ce nu s-apleacă,
Și să ridice doborîtul nemeșug
S-aducă bici, s-aducă jaf și clacă.

★

Sus în codru
Arde focu
Șade lîngă foc cioporu
De fărtați
Încrunțați
Străji într-una se perîndă —
Stau dușmani pe văi la pîndă.
Dar în fundul codrului,
Numai urma lupului,
Numai drumul corbului
Subt streășina norului.
Și nici baba cu bobii,
Nici oștenii cu roibii
Nu știu care-i peșterea
Unde-i Cloșca și Horea...

★

Vînzători și popi,
Vedenii din gropi,
Cu-un slujbaș domnesc
Păhare ciocnesc
Și se sfātuiesc
Pe Horea să-l vîndă,
Pe Horea să-l prindă
Și, buni tîrgoveți,
Nu s-ajung din preț.
— Mai dă dumneata.
— Mai lasă părinte.
— Ba io n-oi lăsa,
Jur pe cele sfinte!
Dă treizeci de zloți
Și vînd și pe soți.

*

Judecară domnii, judecară,
Pe Horea, pe Cloșca mi-i tăiară
În cetate la Bălgrad,
Și carnea le-au aruncat
Păsărilor cerului,
Și fiarelor codrului,
Viermilor pămîntului,

Și bății vîntului,
Biciuirii ploilor,
Sloatelor, noroaielor,
Doar le-o șterge urmele
Din toate inimile...
Dar judecătorul cel bătrîn,
Galben ca lămîia, chel și spîn,
Încrețește fruntea și gîndește,
Se gîndește și apoi grăiește:
Să nu fi scăpat de judecată
O jivină și mai blestemată?
— Chivără Roșie!...
Lătrară rîzînd
Toți judecătorii.
Dar deodată norii
Colo-n răsărit
Cumplit s-au roșit
Și judecătorii
Au îngălbenit.

★

Stă la masă
Doamna preoteasă
Cu o pîne-n mină, albă, coaptă

Și o întinde popii ce așteaptă ;
„În numele tatălui și fiului...” dar cînd
Dă s-o rupă, pîinea se despică sîngerînd
Ca o inimă de om jungheată
Și sîngerează masa toată.
Cad popii îngroziți și se apleacă
Cu fruntea în pămînt
Și murmură: zloții vînzării...
Deodată, ca din pămînt,
Din fundul de purpur al zării
S-aude tunînd:
„Vine județul cel greu,
Județul cel drept al poporului meu”.
Și-n zare
S-arată călare
Chivără Roșie!

1948 decembrie 27

27

STEAGURI

1951

POETUL ȘI MINERUL

Tovarășul poet mi-a spus:
„Munca noastră tare-i greu de dus!
Sè crede că noi rătăcim prin nori, sub cer.
Noi facem, însă, muncă de miner.
Poetu-n creierul său taie
Ca un miner pământu-n măruntaie.
Cum scoate el din piatră, beznă, tină,
Cărbunele — căldură și lumină,
Așa poetul, scormonind în minte,
Ivește cîntecul fierbinte.

Toate aceste vise scrise
Nu-s aiurări de niscai paradise.
Și cum vestesc cocoșii dimineța,
Izbind cu ciocu-n coaja nopții spartă-n două,
Așa vestesc poeții lumea nouă,
Vestesc viața!"

Îl ascultam, în timp ce rîndunele, din noroi,
Clădeau sub streșini cuiburile noi,
Și mă gîndeam la mina de cărbuni
În care-am fost acum vreo două luni.
Scriu stihuri nu de azi și nu de ieri;
Îmi știu și meșteșugul
Ca răposatul tata, plugul;
Dar greu e, greu e și din mină
Să scoți căldură și lumină!
Se spun: Noroc bun! cînd intri-n jos,
Cum spun și pe la noi țaranii,
Cînd se-ntîlnesc mînînd plăvanii
Către ogoare aburind sub cerul luminos,
Ori cînd împlîntă coasa-n lanuri coapte —
În mină e de-a pururi noapte.

Prin galerii întunecoase, scunde,
În care doar pe brînci puteam pătrunde,
Se năluceau lămpașe mici
Cît niște licurici.
Prin bîrne, luminat de lampa mea,
Cărbunele cu ochii negri mă privea.
„Năprasnic urs ce doarme sub pămînt!
Ce-ar fi de s-ar trezi odată,
Cînd omu-i rupe carnea-ntunecată...
Da...” — Noroc bun! am auzit rîzînd
Pe cineva. Era minerul,
Gol pîn' la brîu, cu mușchii tari ca fierul,
Cu ochii strălucind ca un tăciune
Și negru tot de praful de cărbune.
— Grea viață! zic — Apoi, ușoară nu-i.
Dar omului i-e dragă munca lui.
Noi din străbuni
Lucrăm aicea la cărbuni.
Și ne-am luptat
Neîncetat,
Nu numai pentru azi și pîine,
Ci, fără preget, pentru mîine.
Lupeni înseamnă morți, durere, suferință,
În drumul către biruință.

Noi bine știm că azi, din mină,
Cei ce primesc căldură și lumină
Ai noștri sînt, și tot ce noi vom face
E pentr-o viață nouă, pentru pace.

Apoi minerul a-nceput să rupă
Din miezul de cărbune cu ciocanul.
Lucra cu dînsul, strîns, o-ntreagă grupă,
Și-n munca lor cînta o doină Planul.

„Toate aceste vise —
Nu-s aiurări de niscai paradise.
Și cum vestesc cocoșii dimineața,
Izbind cu ciocu-n coaja nopții spartă-n două,
Așa vestesc poeții lumea nouă,
Vestesc viața!“

LETOPISEȚ

23 August 1950

Dragi îmi sînt străvechile hrisoave
Cu mărirea vremii de demult;
Fapte, voi, a strămoșeștii slave,
Inima-mi tresare cînd v-ascult!

De-o fi Ștefan, domn de la Moldova,
Ori Mihai, ori Vodă cel Cumplit,
Ori de Horea dacă spune slova,
Ori de Tudor — eu sînt coplesit.

Căci mă simt părtaș acelei trude,
Săvârșite de acest norod,
Ce l-a dus, prin leaturile crude,
Către-al vremii noastre rumen rod.

Dar izvod în filele bătrîne
Vremilor ce vin nu oblicești —
Pe ogorul faptelor, tu, mîne,
Mîndru, ca o floare nouă crești.

Faptele-s pilaștri peste care
Viitoru-ntinde-acoperiș —
Purpuriul răsărit de soare
Pe al muncii aurit pietriș.

Zilnic văd ostrov după ostrov
Răsărind în undele masive:
Cinci mii de tractoare la Brașov,
Și vreo șapte sute colective...

Și mi-î dragă fără seamăn viața,
Și ca mine ceasul o să vină
Ca să spunem: — Bună dimineața,
Eră socialistă de lumină!

De la Mare pînă-n Maramureș,
Din Moldova pînă la Banat,
Alelei! Ce iureș, da'ce iureș,
Pe-ntrecute, mare, s-a-nchegat.

Și se cheamă glasuri la întreceri,
Ca-n pădure păsări, primăvara;
Doine de mașini, ciocan și seceri,
Împînziră pretutîndeni țara.

Nume noi se-nalță ca rachete;
Scrise-n fier, cărbune ori petrol,
Scrise-n miresmate flori boghete,
Peste țară zboară rotocol.

Altu-i omul. Pasul îndrăzneţ.
Merge către zarea de coral.
Cînd e greu, ne-ndemni şi mai ne-nveţi,
Meştere tovarăş din Ural!

Ne-am deprins cu gustul biruinţei,
Ne-am dedat să nu dăm înapoi,
Fericire au visat părinţii,
Noi o-nfăptuim din fapte noi.

Prin hăţiş de stau la pîndă lupi,
Ştim ce cursă-i rupe bucăţele...
Nu luăm noi corbii drept hulubi,
Şi-n vrăjmaş izbim pînă-n prăsele.

Căii noastre n-ai să-i pui zăgaz
Tu, duşman al păcii între oameni.
Ține mînte: vînt de sameni azi,
Mîine ai furtună din ce sameni.

Iar noi mîine... Parcă numai ieri
Se tîra-ntunericul pe brînci...
Doar în zori, visate mîngîieri
Rumeneau pe crestele de stînci.

Cîți sînt anii? Șase, numai șase,
Pe aici prăpădul era domn,
Pe de-a pururi parcă se-nnoptase:
Sînge, moarte, sînge, negru somn!...

— Zi cu soare, piatră de hotar,
Zi de August douăzeci și trei,
Vii în mintea noastră iar și iar,
Vii să vezi ce fac copiii tăi.

Cînd ai fost la noi întîia oară,
Cu soldații roșii ai venit.
Ei din beznă viața dezghiocară,
Peste țara-ntreagă — răsărit!

Temnițele muced-au căscat
Porțile-ngrozite, și din fiară
Smult-au mâna lor cei ce-au luptat
Pentru tine — comuniștii — țară.

Dar povestea nu fu așa simplă,
Dîrdîia pămîntul ca de friguri,
Iadul prin văzduh părea că-și primblă
Toată gloata sa, gonind pe dricuri.

Vrele dîrză-n oameni s-a stîrnit
Cum nu știu în cronici alta anii!
În lumina de la răsărit,
Își chema Partidul, partizanii.

Și alături cu ostașii roșii,
Mers-am falnic și noi spre apus —
S-ascundeau în umbră ticăloșii.
(Sînt și azi dintr-înșii de răpus!)

— Cui să spun de-acele zile, însă?
Pruncii mici le sug povestea-n lapte,
Iar făptura noastră e pătrunsă
Pînă-n măduvă, de-atunci, de fapte.

August, August douăzeci și trei,
Cum să nu-l știm, tare bine știmu-l!
Fost-am, pare-mi-se, eu, din cei
Ce-i cîntară măreția, primul.

Dar povestea lui doar a-nceput:
Drum e, ce subt pașii noștri naște!
Greul încă, încă n-a trecut.
Pasul însă-n piatră se cunoaște.

Și ce văd bujorii pînă-n zori
Cum se-mplet cunună-n depărtare:
Ne așteaptă, oameni muncitori,
Ne așteaptă marea sărbătoare.

Pentru tot amarul care-a fost,
Ai putea să moi tu pana veche,
Ca să scrii cu tîlc, să spui cu rost,
Preacinstite vornice Ureche.

Pentru vremea noastră grea de faptă,
Bun ai fi, hatmanule Neculce,
Să ne scrii în limba ta-nțeleaptă
Vorbă cînd mai aspră, cînd mai dulce.

Dar de cele cîte vor mai fi,
Ca să scrie pe măsură nu e
Pană veche. Nouă va veni,
Poate-i printre cei ce drumul sue.

August, August douăzeci și trei,
Poate-l vezi, îl bănuiești, îl simți,
Cum, să dea cuvîntului temei,
Îl măsoară-ncet, îi pune zimți.

Și-ntr-o zi, cînd anul rotitor
Iar te-aduce-n prag, el o să vină
Să-ți vestească fapt biruitor:
Socialismul, eră de lumină!

ÎNTOARCERE DE R MAI

1950

I

Privești în urmă ca printr-un ocean...

Acesta e bătrînul Bărăgan:
Țara, cît vezi, pășuni și grîne,
Moșii, olate, gard, conac.
Dar în bordeie nu e pîne
Pe masa omului sărac.

Sudoarea moaie brazda și-o îngrașă,
Se umflă spicul vrabie de rod —
Flămînd scîncește un sugaci în fașă,
E toamnă, iată, și-i pustiu în pod.

Prin noapte, șuieră prelung sirene,
Gem de vagoane căile-de-fier,
Din porturi vase se desprind alene —
Bucate duc, vîndute de boier.

Cu traistă de pribegie-n băț
Pornește un flăcău cătră oraș —
Numai feciorul de chiabur își joacă-n hăț,
Trecînd prin sat, mînzocul nărăvaș.

Mîhnite miriști, zile mohorîte
Și vîlcede obraze de țăran.
Conace blestemate și urîte
Din vechea Romînie — Bărăgan!

De cîte ori, romîn din Ialomița,
Cătînd la negre ramuri de copac,
Rîvneai pe ele, spînzurată, vița
De ticăloși a celor din conac?

II

N-a fost ușoară lupta — o cunoști!
Cînd dezrobiți de Roșiile Oști,
Cu ne'nfricata clasă muncitoare
Dreptatea o-mpămînteneam pe-ogoare.

Partidul a-nălțat deasupra țării,
Mai falnic, tot mai falnic, an de an,
Steag roșu, secere, ciocan,
Să-mbujoreze-ntinsurile zării!

Și anii-s tot mai plini — rotunde dropii —
Simțim în fiecare zi cum te apropii.
Socialistă eră de lumină,
Cu biruinți pe cîmpuri și-n uzină.

Noi cîntece, cu stih de foc,
Salută noi și noi tractoare,
Ieșite înainte de soroc,
În cinstea slavei viitoare.

Acolo, în întreceri, la Brașov,
Călitu-s-a flăcăul pribegit.
Și el e astăzi membru de partid
Și gata să sfărîme de istov

Pe cei ce umblă să s-așeze curmeziș
În drumul clasei muncitoare,
În mîndrul, neînfrîntul ei suiș,
În neînfrînta ei înaintare.

Azi ai venit, de Mai întîi, acasă.
La porți, în locul vechiului Armindeni,
Steag roșu-ți dă binețe pretutîndeni
Și crengi, spre tine, pomii-n floare lasă.

Dar după gard, chiaburul chiondorîş
Se uită-n dimineaţă cum te-ntorci,
Şi, mîngîind custura, printre porci
Se pierde ca o gadină tăriş.

III

Ci cu tractoare logodind noi glia,
Să crească-ntinse lanuri mătăsoase,
Îl vom goni din şesurile grase,
Şi-n slavă o să cînte ciocîrlia!

1920

Eu n-am trăit viața „ca și cum“,
Nici „oarecum“, la margine de drum.
De la-nceput am socotit-o luptă,
— Viața — luptă ne-nteruptă.

Încă de prunc
Mă învățasem să arunc
După copiii domnilor cu pietri,
Iar seara, lângă focul vetrii,
Eu ascultam cu ochi aprinși istoria
Lui Cloșca, lui Crișan, lui Horia,

121

Și cîntecul opincii, zis în ciudă
De vr'un plugar, după o zi de trudă.
Pe-atuncea tatăl meu fugise,
Împins de sărăcie, dus de vise,
În lumea dincolo de ape,
Ca tinerețea, vloga să și-o-ngroape
La Detroit, în fabrica lui Ford.
Lăsase trei copii, soție,
Bucate nu, dar multă datorie.
Cînd s-a întors, avea alt port
Și-o datorie în dolari,
Făcută la vr'o trei sforari
Întorși cu el odată
Din țara „minunată“ —
La urma urmei, însă, tot săraci.
„Pe garduri nici acolo nu-s colaci“ —
Ziceau și ei, și s-au pornit cîrînd
Să-și zgîrie bucata de pămînt.
Bătrînul meu stătuse ani vr-o șapte,
Făcuse muncă grea de noapte.
„Dar Ford de la străini
Vrea muncă multă pentru bani puțini,
Și toți îi sînt străini cei ce muncesc,
De-ar fi ei chiar de sînge englezesc“,
Zicea bătrînul cu amărăciune.

„Iar ție, mă, una ți-oi spune:
Să nu te mai prind seara că-ți faci cruce,
Și la biserică nu te mai duce.
De iad n-ai ce te teme,
E basnă prostească, popească.
Dar va veni o vreme
Cînd cei care muncesc
Au să clădească raiul pămîntesc.
Acesta e adevăratul rai,
Așa să știi tu de la mine, măi Mihai!“
Spunea bătrînul, cînd stăteam la sfat,
Venind acasă de la holdă, pe-nserat.

De la cine auzisem oare
Vorbe asemănătoare?
Da, știu, mi-aduc aminte:
Cu doi ani înainte,
Un soldat din Garda Roșie mi-a spus:
„În ceruri, sus,
Nu-i nici un dumnezeu.
Aicea, pe pămînt, e tot, și rău și bine,
Și răul de la oameni vine —

Aşa-ți spun eu —
De la grofi, de la stăpîni, de la bogați,
Dar ai să-i vezi cîndva legați
Și duși grămadă la-nchisoare.
Va birui, ea, lumea muncitoare!“

N-AM PUTUT SĂ CÎNT ÎN CÎNTEC

N-am putut să cînt în cîntec
Nici porc negru, nici șerpoaică,
Nici popă cu brîu pe pîntec,
Nici fată de boieroaică.

Dragă mi-i, însă, pădurea
Cînd întinerește-n mai,
Și din cînd în cînd săcurea,
Cînd izbește-n putregai.

OREZĂRIE

Eu sînt poetul cîmpului ce vezi,
Cîntam pe timpuri jalea lui, rugina.
Azi toamna-și tremură cu drag lumina
Pe roșcovane lanuri de orez.

Robie, boi zdrobiți, sudalme
Și munci de jar pe dușmănoase mejdii —
Pelin dospea și-n florile nădejdi,
Crescute-n ziua frămîntată-n palme.

Trînteam, ca-n inimi, secera în snopi,
Sub asfințit de trudă grea ca teascul.
Umbla vătaful ca un mascur —
Noi ne-ntorceam pe drumul plin de gropi.

Toți care-atîta vreme-ați argățit,
Mai știți jandarmii, curtea și boierul?
S-a prăbușit peste trecut un zid
Ce-ntuneca și țarina și cerul.

Pe șesu-mpătrățit ca un caiet,
Cu-ntinderi și cu șanțuri deopotrivă,
Se leagănă de vînt, se coace-ncet
Orezul în gospodăria colectivă.

VENISEM FLĂCĂU DE PE CRIȘURI

Veniseam flăcău de pe Crișuri,
Cu sufletu-n trei învelișuri:
De jale, de dor, de răscoale
A celor din munți și din vale.

De jale cîntat-am ades,
Dar nimenea nu m-a-nțeles
Din cîinii ce o semănase
În inimi, pe cîmpuri, în case.

Cîntat-am de dor cîteodată —
Pădurea plîngea-ndepărtată,
Și domnii au rîs cîte-un pic,
Și nu pricepură nimic.

Atunci scuturaiu-mi frunzișul,
Să-l 'nece-n vîltoarele-i Crișul,
Frunzișul mîhnit de-ndoială —
Și cîntec strunii a răscoală.

Ciuliră urechile domnii
Cei plini de osînză ca somnii,
Și-ncet grohoteau: — Nu ne place,
Alt cîntec să cînți, măi ortace.

Alt cîntec, ori vesel, ori trist,
Nu ăsta cu iz comunist.
Și bea ici o dușcă de vin,
Să-ți treacă, ortace, de chin.

— Nu beau eu și nu vi-s ortac.
— Ia sama tu, coadă de drac!
Ori cînți cum ne place, ori taci,
Ori du-te-n o mie de draci.

Și dusu-m-am dus pe afară.
Afară era primăvară
Și luna era a lui mai.
— Hai cîntă, tovarășe, hai!

Noi nu ți-om da zamă de struguri,
Dar uite, pe ramuri sînt muguri,
Și toamna pe noi ne așteaptă,
O toamnă tăioasă și dreaptă.

Octombre al clasei ce luptă
Cu cei ce din sînge se-nfruptă,
Din sîngele nostru, firtate,
Ne-aduce și nouă dreptate!

9*

Și mîna pusei pe lăută,
Lăuta era învăscută
Cu muguri și, cum o lovii,
Se-ncinse de flori purpurii!

SĂ VINĂ POEZII!

Bătînd în tamburul de aur al lunii,
Noaptea-ntr-o fustă pistruie de stele,
Dansează cu vîntul pe culmile munților,
Și chîuie vîntul, și noaptea se-nvîrte,
Și sună islogii pe rochea ei scumpă.
Privește dîn vale poetul la joc.
Pîndește poetul să vadă piciorul,
Ori poate și trupul, în dans dezvelindu-se.
O! trupul acela ce nu-l știe nimeni,
Al nopții trup greu de mistere.

Așteaptă poetul — ce știi? o să-i cadă
Un nasture poate, ori poate-o dantelă,
De nu jartiera chiar nopții, și el
O s-o ridice, să meargă să-i spună:
„Să fiu blestemat, de mi-i gândul!...”
Dar noaptea dansează și nici nu-și dă seama
Că cineva-n vale pîndește și-așteaptă.
Și-n zori, noaptea pleacă și vîntul cu ea,
Ținînd-o de mijloc, de-aproape strîngînd-o.
Și cată poetul în urma lor, trist.
Dar soarele vine, și-i roșu la față.
Și vede poetul tot palid și trist.
— Acestuia, cucule, să nu-i mai dai ani.
Acestuia cînte-i de-acum cucuvaia.
Să vină de-acuma poeții ce știu
Cu buze fierbinți să sărute ogorul,
Să vină poeții cei noi!

O SAMĂ DE POEME

1953

BALADA ANULUI 1933

Hei, voi plaiuri, plaiuri
ale țării mele,
Fostu-mi-ați voi marturi
multor lupte grele.
Rîurile noastre
își văzură-adese
Undele albastre
purpurii cireșe.
Glod era de sînge
apa-nvolburată —

Valul și azi plînge
de ce-a fost odată.
Plugu-adesen-toarse
firmituri de oase,
Ierbile mănoase
sug pentru mioarce
Din țărîna udă
sînge de voinic
Ce s-a stîns cu trudă
în grînele-n spic.
Și de-ar ști gorunii,
bătrîni, străbunii,
Din străvechi păduri
a grăi din guri,
Cîți din ei n-ar spune
cum proptit de trunchi
În prag de-a apune,
căzut în genunchi,
Vr'un viteaz al țării,
în ora pierzării,
Săruta pămîntul
cu foc dezmierdîndu-l,
Cu sînge udîndu-l...
Peste fața lui

Ca de ceară pală,
creanga codrului
Se-ndoia domoală
și mi-o mîngîia
Și frunza-l bocea.

De pe-atunci în sîlhă,
dacă hăulești,
Îți răspund din pîclă
glasuri omenеști,
Zvon de oameni mulți,
Iarmă de bătaie —
Suflarea țî-o taie
cînd stai de ascuți.

Fiecare șchioapă
ce-o-ntinzi pe pămînt
Măsoară vr-o groapă,
măsoar -un mormînt,
Ori un loc în care
fără giulgi voinicii,
Fără comîndare,
dați hrană furnicii,

Corbului mîncare,
vulpiei ospătare,
S-au topit în lut,
în necunoscut.

Iată cum se face
c-aşa mult ne place
Țarina, pădurea,
mai mult ca aiurea,
Dealul, valea, piatra,
casa, omul, vatra,
Calul, iarba, vita,
cîntul, vorba, pita —
Toate, toate cele
ale țării mele.

Iată cum se face
că vrășmași dinuntru
Ori veniți încoace
una cu pămîntul
I-am face, lovindu-i,
călcîndu-i, strivindu-i —
Și de-ar fi să fie,
apoi să se știe,

Noi murim cu drag
subt al țării steag!
Iată cum se face
că-n treizeci și trei
Grivița desface
steagul luptei ei,
Steagul ce de-atunce
ne-nclinat a stat,
De oamenii muncii
în slăvi ridicat.

Fostu-mi-a tot mie
dat să cînt acele
Zile de urgie,
de năpaste grele,
Dar pentru norod
grele și de fală
Ca toamna de rod
viile pe dealuri.

Dar de-ar fi poeții
pretutindeni droaie,
Ca-n păduri bureții
vara după ploaie,

Totuși toți de-a rîndul
să-și încoarde struna,
N-ar putea cu cîntul
dovedi furtuna,
Prinde-n stih cu totul
tîlcu-ntreg aeve
Al acelei greve
ce-o porni norodul.
Căci de-a fost să iște
grevă ceferiștii,
Duhul ei încinse
inimi peste tot,
Vechi alean aprinse
de luptă-n norod
Și stîrni vîltoare
pînă-n depărtare.

Da, de bună seamă
sperau proletarii,
Dar cuprinși de teamă
se foiau mai-marii.
Prea puțin din fapte
a pătruns în cîntec,

Dar a vremii noapte,
    al uitării pîntec
Mistui nu poate,
    nu poate să șteargă
Vrerea cea largă
    pentru libertate,
Lupta Griviței
    din treizeci și trei.
Cînd sună în zare
    clasa muncitoare
Din cornul sireniei,
    zăpezile iernii
Dogoarea le-ncinse,
    plaiurile ninse
Se cutremură —
    țara, ca buimacă,
Se trezea întreagă
    parcă-ntîia oară!

S-au zgîrcit mîini grase
    pline de inele...
La burghezi în case
    zgîlțîia perdele
Vuietul sireniei
    ca viscolul iernii.

Ce mai colcăială
    în cuibul năpîrcii.
Parc-au dat năvală
    în șerpi cocostîrcii.
Iar șarpele boa,
    regele, vrea o a
Nu știu cîtea broască,
    lacăt și zăvor —
Doar o să-l păzească
    de cei din popor.
Toți șerpilor mai mici,
    năpădiți de teamă,
Uitînd cum îi cheamă,
    s-au făcut furnici.

Niciodată bucium
    n-a stîrnit răsunset,
Frămîntare, zbucium,
    ca sirena-tunet.
Frunza că mi-i frunză
    n-a mai fost pătrunsă
De-așa glas năpraznic
    în trecutul groaznic.

Muntele de stîncă
n-a răsfrînt vr'odată
Zvoană mai adîncă
și mai răspicată.
Apele în matcă
au prins să tresalte;
Coase mari pe batcă,
cum n-au mai fost alte,
Măcinau văzduhul
ca dinți de jivine
Și foșnea ca stuhul
sîngele în vine.
Focul de subt spuză
a țîșnit din vatră,
Se-ncorda pe buză
o vrere de piatră,
Iar din ochi mînia
cea de multe veacuri
Pîlpîia ca flăcări
peste România!
Huhuia sirena
răzbătînd prin ceață,
Își strîngea Ileana
pruncușoru-n brață.

Orb, un moș fochist,
pe timpuri grevist,
Scos acum din muncă,
stînd în noaptea-i lungă
Fără zori de ziuă,
simte ca în piuă
Inima că-i bate,
cînd prin gerul iernii
Pîn' la el străbate
chemarea sireniei.
Și fața deodată
îi fu luminată.
Ca un steag ce sună
zbătut de furtună
Sirena-nfășoară
inimi, oameni, țară.

Ațîțară focuri
ceferiștii-n gară.
Ai! acele locuri
cum se luminară!
Și stăteau la jar
muncitorii roată
Ca-n yeac legendar
voinici de-altădată.

Dar veni cuvîntul
    veste să le deie ;
Îl aduse vîntul
    ca pe o scînteie
Lupta s-o' pornească
    -n vatra romînească.
Oameni șapte mii
    stau la foc în noapte,
Și-nfrățiți cu ei
    mii de trei ori șapte!
Dincolo de gard
    mii sînt douăzeci ;
Inimi care ard,
    de nu-i chip să treci,
Vînt de-ai fi, pe stradă —
    stau, stau în zăpadă,
Gardul ce-i desparte
    nu-i gard oarecare,
Căci din arme gard e,
    din jandarmi, din fiare.

Și stăteau la jar
    muncitorii roată
Ca-n veac legendar
    voinici de-altădată.

Da-mprejur nu fagi,
nici izvoare dragi,
Ci ateliere
zăceau în tăcere
Și în noaptea grea
sirena gema.
Fier, curent, mașină,
strung, motoare, șină,
Toate ale cui?
A dușmanului!
Ele sug din brață
sînge și viață,
Schimbă în dolar
pentru cămătar
Truda noastră, chinul,
de-a rămas veninul
Pentru omul muncii
să-și hrănească pruncii.
Ne fac viața praf,
lor — bancnote vraf,
Aur lăzi — grămezi,
drugi, monezi, monezi...
Bani, pe ei să ia
domnii pînea, mierea —

Nouă să ne dea
răbdarea și fierea
Și ce-o mai cădea!

Numai cu partidul
vom schimba noi treaba
Și le-om rupe laba
celor ce ne fură
Pînea de la gură,
lingura și blidul.

Focul se răsfrînge
pe ziduri, pe geamuri,
Raza ghem se strînge
pe roți, pe dinamuri,
Joacă viu o clipă,
bucuroasă parcă —
Dar sirena țipă
lung în noaptea largă...
Acolo-ntre roate
pe strung, pe oțel,
Porniră, turbate,
Groaznicul măcel,

Năimitele cete,
mahmure și bete,
Cu focuri de arme
greva să o darme.
Grele mitraliere
au purces lătratul,
În ateliere
porni seceratul
De vieți de oameni,
de feciori, de tați —
Nu e chip s-asemeni
cosașii turbați
Cu fiara din codru,
nu e chip nici modru.
Mai presus e fiara,
cît ar fi de cruntă.
Ea-și desface gheara
doar cînd e flămîndă,
Ori în apărare
cînd apar hăițașii —
Altfel sînt vrăjmașii
lumii proletare.
Ei sătui omoară
și băuți beau sînge.

Cînd copilul plînge,
    pofta-i infioară
Să ucidă mame,
    și, cruntați pe labe,
Să le facă seama
    la moșnegi, la babe.
Setea lor e să le
    sfărăme măsele
Oamenilor muncii.
    Din trup să le smulgă
Ficatul, rărunchii,
    sîngele să curgă
Ca vin din butoi,
    creieri să strivească
Ca struguri în cadă,
    inima s-o scoată
Și s-o filfiiască
    strîngînd-o ciorchine
Să sîngere bine.
    Grija lor e una;
Să zdrobească mîna
    ce nu vrea, nu vrea
Truda să și-o dea
    pe nimic la domn,
La fur, la ne-om!

Pofta lor nebună
gheara să și-o pună
În ochii ce văd
o nouă viață
Și duc prin prăpăd,
prin foc și prin gheață,
La lupta cea mare
mulțimi proletare.
Înainte vreme
subt alte blesteme,
Voinici din popor
mureau moartea lor
În umbră de cetini
fără de prieteni,
În câmp cu mohor,
fără ajutor,
În pustie stearpă,
fără strop de apă,
Cu răni arzătoare
în arșița mare,
Sub flăcări de soare,
în câmp fără rouă,
Cu piept rupt în două,
plînși de câte-o stea

Ce din zări cădea,
    plînși de vr'un izvor
Cu suspin ușor,
    ori bocîți de crîng
Cu suspin adînc,
    plînși cu mare tîngă
De pădurea-adîncă.
De sîlhe iubite
    cu crengi despletite,
Pe stînci părăsiți,
    de buhe jeliți,
De-o mamă, de-un frate
    tare de departe
Ce n-au primit carte,
    nici veste de moarte,
Dar visul le-a spus
    că cel drag s-a dus,
Ciuful le-a cîntat
    că el a plecat
Pe-un drum fără pași,
    fără de făgaș,
Fără-ntors la vatră
    mai mult niciodată.
Viteji din popor
    mureau moartea lor.

Scoși de la-nchisoare
la spînzurătoare,
Puși pe rug să ardă,
ori tăiați de bardă,
Bătuciți cu roata,
scrijelați cu spata,
Omorîți cu bețe,
trăsniți din sînețe,
Junghiați pe la spate
de slugi blestemate.
Legați în otgoane
de coada de iapă,
'Necați în bulboane
subt clocot de apă,
Jupuiți de vii,
fripti pe pirostriei,
Putreziți în lanțuri,
azvîrliți în șanțuri,
Băgați în mormînt
de vii subt pămînt,
Puși, viclean, să fugă,
să-i lovească-n ceafă,
Glonțul tras de slugă,
de călău cu leafă,

Călcați în copite,
tăiați în cuțite, —
Și cîte, și cîte
morți și mai urîte,
De nu le poți spune,
nici pune pe strune!...

Plaiuri, plaiuri mîndre
ale țării mele,
Vai! ce mai osînde
se-ntîmplară-n ele!
Voinici din popor
mureau moartea lor,
Ne'nfricat haiduc
urmărit de turc,
Biet iobag sau rob
subt boier sau grof,
Răzăș ori vecin
subt boier hain,
Moșnean ori rumîn
subt boier hapsîn.
Dar așa călăi,
și mîrșavi, și răi,

Ca cei de burghezi
    nicicînd n-ai să vezi!
Vai! ce făptuiră
    la Grivița-n zori —
Pe-a spinării șiră
    simți și-acum fiori.
Simți fiori și sloiuri
    pe șira spinării,
Cum pieriră roiuri
    muncitorii țării.
Cumplit au murit
    și nu s-au bocit.
Dacă stai să spui
    întreg adevărul
Ți se-nalță părul
    în creștet țugui!
Rupți de baionete
    ciuruiți de gloanță,
Și cu carnea zdreanță,
    ei stăteau, băiete,
În crunta năvală,
    stăvileau prăpădul
Cu dîrză-ndrăzneală,
    de sărea în lături

Cu spaimă-n privire
    dușmanul uimit,
Trăsnit, îngrozit
    de-atîta-ndîrjire!
N-au avut ei arme
    pe dușman să-l sfarme.
Vrăjmașul buluc,
    armat pînă-n dinți,
Venea tăvălug
    cu valuri fierbinți
De gloanțe într-una,
    cum vine furtuna!
Tăvăliți în sînge,
    au scrișnit de ură,
Dar n-au vrut a plînge
    cît vii mai stătură.
De sîngele mult
    neaua se topea,
Trupul, vieții smult,
    încet se răcea...
Mureau proletarii
    crîncen moartea lor,
Întru cîntea țării,
    întru fala lor!

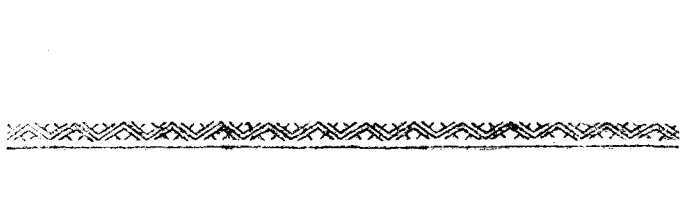
Subt cap n-au avut
cîmpul învăscut
Cu moale verdeață,
ci piatră și gheață.
N-au căzut în crîng,
ci zdrobiți pe strung.
N-au avut la creștet
nici copac în vînt,
Nici frunzișul veșted
întins la pămînt.
Cu fruntea culcată
pe-o roată dințată,
Pe-o șină-nghețată —
asta le-a fost dată!
Iar în loc de ramuri
îi plîngeau dinamuri,
Și-n loc de izvoară
îi boceau motoară.
Și țipau cu vaer
trenurile-n aer,
Sirena gemea,
răgea și mugea,
De rupea tăria
peste Romînia!

Și porni și codrul
hohotul în zare

Și jelea norodul
de la munți la mare.

MĂRUL DE LÎNGĂ DRUM

1954

ARTA POETICĂ

Fie versul cît un fir de iarbă
Ce-l răsfață-nția oară vîntul,
Cît pufosul început de barbă
Chipul de copil în om schimbîndu-l.

Fie cît o poamă bulbucată
Ce-o ascunde frunza cu sfială,
Ori cît boțul sînilor de fată
Cînd mijesc în anii ei de școală.

Fie cît un zbor de rîndunică
Săgetînd din cuib în zări albastre,
Ori cît primul da șoptit cu frică,
Străjuît de ochi duioși de astre.

Fie versul cît o buburuză
Gata să-și ia zborul de pe mîină,
Cît sărutul, cel dîntîi, pe buză
Cînd porumbi în ramuri se îngînă.

Fie versul cît un strop de rouă
Dimineața-n zori pe-o micșunea,
Ori cît clipa ce unește două
Inimi dup-o despărțire grea.

Fie cît smeritele parfumuri
De dumbravnic ori de busuioc,
Cît încrucișarea-a două drumuri
Cu-un izvor și-un arbor la un loc.

Fie doar cît două clipe calme
În pădure cînd pornește vînt,
Ori cît scuipă un plugar în palme
Cînd împlintă fierul în pămînt.

Fie versul cît e silueta
Unei ciute-n codru alergînd,
Cît îmbracă omul salopeta,
Și așază sculele la rînd.

Fie cît rotiri de vultur plane
Cercetînd cîmpia de sub cer,
Cît plasarea primelor jaloane
Pentru-un început de șantier.

Fie doar cît primele vibrații
De lumină-n zori pe struguri grași,
Cît primirea primei decorații
De un tînăr muncitor fruntaș.

Fie doar cît licărul de soare
Ce se joacă-n steagul desfăcut,
Cît surîsu-n zi de sărbătoare
Cînd să bei din vin ai început.

Fie cît sclipirea unei seceri
Din străbune vremi de răzvrătiri,
Cît durata unei reculegeri
Pentru cei căzuți, pentru martiri.

Fie cît un fulger ce despică
Dintr-o dată pieptul unui nor,
Cît un braț ce strașnic se ridică
Spre dușmanii tăi, o drag popor!

Și de-o fi din toate cîte-o țiră,
Fi-va versul binecuvîntat,
Și-o dura mai mult decît o dîră
Cînd de sus o stea s-a scuturat.

Și de-o fi din toate cîte-o leacă,
Inima-l primește bucuros,
Căci e dat ca omului să-i placă
Tot ce-i face traiul mai frumos.

FURTUNI DE PRIMĂVARĂ

La tîmple mi s-a strîns părul cărunt
Ca sarea din adîncul ocnei scoasă,
Dar tînăr sunt, același încă sunt,
Pe inima mea bruma nu se lasă.

Îmi place strașnic, norule, să tuni,
Din tine fulgere să sară,
Îmi plac aceste proaspete furtuni
Cu flori și cu miresme-n primăvară.

Îmi plac, prin stropii grei, aceste pioniere
Ce-și țin rochițele, fugind pe drum,
Și vîntul cum îndoiaie cu putere
A fabricilor steaguri mari de fum.

Îmi place ploaia asta jucăușă
Pe case, pe grădini și pe ogoare,
Și zarea ce-și deschide larga ușă,
Să calce peste țară mîndrul soare.

N-a fost așa, n-a fost așa mereu
Aici pe-aceste plaiuri dunărene,
De-aceea, ca un arbor, am și eu
După furtună stropi lucioși, în gene.

Eu știu și altfel de furtuni în mai
Din vremuri de obidă și de luptă,
Cînd oamenii pe dunăreanul plai
Umblau cu fața galbenă și suptă.

Dar îndrăzneau și-atunci semețe-n lunci
Să-și scoată boiul flori mai înfocate,
Iar inima de muncitor și-atunci
Era numai garoafe-mbujorate.

Cînd răsăreau cu chipul lor de foc
Să-și poarte purpurii mîndria-n soare,
Stau domnii-ncremeniți în loc
Și asmuțeau jandarmii lor călare,
Să calce flori și inimi în picioare!...

Azi, inima-mi, gîndindu-mă-ndărăt,
Îmi bate-n piept și parc-aud un trap,
Și toate-n gîndu-mi iarăși le revăd, —
Ci toate-n vorbe șubrede nu-ncap.

Nu-ncap în vorbe toate cîte încă
Le-ar vrea cu sete domnii să mai fie —
Ca vrăjitoarea într-o hrubă-adîncă,
Ei fierb în cap a morții nebunie.

— Bancheri din Wall-Street, știm noi ce furtuni
Ați vrea voi peste primăvara vieții!
Cu moartea vrere-ar ei să te cununi,
Tu soare cald și bun al dimineții.

Dar iată, mînioasele noroade
Își 'naltă-n lume glasul viforos;
Nu vor lăsa lupul-strigoi să prade
Viața lor și visul lor frumos.

.....

Ne place, da! Nespus de mult ne place
Al vremii noi nestăvilit avînt.
De-aceea, vezi, luptăm noi pentru pace
Și pentru fericire pe pămînt.

Eh! viață, viață, tînără și nouă,
Cu oameni, flori și steaguri în alai,
Cum s-ar putea să nu ne placi tu nouă,
Să nu ne placă mîndrul nostru mai?

La tîmple mi s-a strîns părul cărunt
Ca sarea din adîncul ocnei scoasă,
Dar tînăr sunt, același încă sunt,
Să-mbătrînesc viața nu mă lasă.

MĂSLINUL

Urmărească-i neagră gheara sorții,
Ziua lor întunece-le-o chinul.
Piară-n putregaiurile morții
Cei ce-au doborât măslinul!

Tristă, fruntea lumii se închină,
Pune giulgi de jale pe obraz
Tu Heladă, fără de lumină, —
Mîndru fiu al tău ucis-au azi.

Pe al păcii ne'nfricat soldat
Cei înspăimîntați îl doborîră,
Sîngeroșii-n sînge s-au scăldat,
Sîngele pe urma lor e diră.

Îi vedeți? — cu teamă se închid
Să n-audă clocotele urii
Ce din fundul lumii a pornit
Răzbătînd ca vuietul pădurii.

Înșiși parcă anticii eroi
Umblă prin ruinele străbune,
Vor pe fiul timpurilor noi,
Vor pe Beloianis să-l răzbune.

Iar de plînge tristul chiparos
Peste trupul de curînd ucis —
Se înalță crunt și mînios
Falnic val de mare din abis!

Se gătesc de uragane vânturi,
Fulgere adună-n piepturi norii,
Își adună aprigele rînduri
Ai Heladei fii, răzbunătorii!

Vine cel mai drept judecător
Și răsplată dreaptă vă împarte,
Vine judecata din popor,
Vai de voi, semănători de moarte!

POVEȘTEA CU BALAURUL UCIS
DE IORGU IORGOVAN

L-am întrebat pe unchiul meu Novac,
Să-mi spună: muștele din ce se fac?
Din stîrvuri, mi-a răspuns, tu n-ai văzut?
Din locurile care put.

Mi-a spus apoi povestea cu-un balaur
Ucis de Iorgu Iorgovan
Și din al cărui stîrv, dintr-un coclaur,
Și-acum ies muște rele-n fiecare, an.

Cînd unchiul meu mi-a spus toate acestea
(Eram copil, de-atunci e tare mult)
Mai am crezut, mai n-am crezut povestea,
Dar tot am zis: Mai spune-o, te-ascult.

Pe Iorgu Iorgovan îmi era ciudă
De ce-ă lăsat balaurul neîngropat.
Și mintea mea de prunc, zăludă,
Mă îndemna balaurul să-l cat.

Am tot umblat în codru prin pîraie,
Doar-doar oi da de hoitul puturos.
Am dat doar peste-un cuib de gheonoaie
Și de dumbravnic mirosind frumos.

Dar muștele veneau de undeva
Și le vedeam eu cum bujesc pe leșuri.
Se poate totuși că avea
Dreptate, îmi ziceam, unchieșul.

Povestea lui azi îmi revine-n minte,
Gîngăanii, muște și țînțari mi-o-aduc,
Dar altu-i tîlcul vechilor cuvinte,
Și să-l pricep abia acum apuc.

— Cadavrul iată-l, este încă viu
Căci putred e, dar nu-i mort capitalul;
Că va muri, aceasta toți o știu, —
Din el gîngăanii se revarsă valuri.

Duhoarea lui văzduhul ni-l împute...
— Hai să-ngropăm stîrvina cît mai iute!

FERICIREA N-O CUNOSC PEA BINE...

Fericirea n-o cunosc prea bine,
Vatra ei acuma se clădește,
O s-o cînte mai dumnezește
Cei ce o să vină după mine.

Totuși cu mîndrie pot să spun
C-am văzut cu ochii-mi că se face
Și prevăd un ev mareț de pace
Prin ruini de vifor și taifun.

Soarele și omul înfrățiți
Din lumini vor împleți minuni —
Cînt al fericirii, tu răsuni
Cînd privesc cu ochii ațintiți

Către veacuri din a căror ramuri
Omul rupe ani și-i schimbă-n muncă.
Timpul a-nceput să ne ajungă
Dinspre viitor cu roșii flamuri!

Timpul, altădată plictiseală,
Trudă, murdărie și necaz,
Ca o cataractă intră azi
În a erei noi hidrocentrală!

Timpul-bani soioși cu timpul-lene,
Timpul-rentă, grasul timp-afaceri,
Timpul pentru gadini, pentru aceri,
Timpul uneltirilor viclene,

Se dărîmă zgomotos, se surpă,
Putredă și scîrnavă speluncă.
Omenirea și-a-ndreptat prin muncă,
Pe jivini călcînd, spinarea curbă.

Vine timpul-pîne pentru toți
Pentru cei ce mînuiesc unealta,
Cîrma, plugurile, pana, dalta,
Pentru-ai Prometeului nepoți.

Vine timpul: universitari
Cetățenii toți pînă la unu! —
Va zbura racheta ca lăstunul
Spre meleagul altor planetari.

Curcubee de-nfrățire vom
Făuri spre lumi necunoscute,
Sori necunoscuți o să sărute
Fruntea ta terestră, frate om!

Cîntul nostru cel de azi păli-va
Ca o lampă-ntr-o odaie mică,
Cînd prin crengi cu rouă se ridică
Soarele de aur cît e stiva!

Dar precum desemele din peșteri
Prevestesc stîngace pe Da Vinci,
Cîntului ce moartea o va-nvinge
Noi îi sîntem primitivii meșteri.

LENINGRAD

Ca Puşkin, cîntăreţ de seamă
Al călăreţului de-aramă,
Şi eu am pribegit aieve
Pe ţărmurii măreţei Neve.

În nopţile fără-ntuneric
Prin luciul boreal, feeric,
Priveam uimit şi cu sfială
La călăreţul plin de fală.

Sta turnul Amiralității
De veghe somnului cetății,
Iar unda Nevei, grea, sonoră,
Scălda vestita Auroră.

Oriunde mă uitam în laturi
Vorbeau cu mine două leaturi,
Un leat ce-a pus temei cetății,
Iar celălalt umanității.

Leat una mie șapte sute,
Țar Petru cu priviri temute;
Mîini harnice prind să dezgroape
Oraș nemaivăzut din ape.

Pe-aceleași ape, iată, trece
În nouă sute șaptespre'ce,
Cu forță Aurora, vasul, —
I-aud lui Lenin parcă pasul.

La Smolnii, Stalin îl așteaptă
Pe cel ce-aduce viață dreaptă.
În trufașul Palat de Iarnă
Au prins obuzele să cearnă.

Din tunurile Aurorii
Se-mbujorează mîndri zorii
Și-n zările înflăcărate
Mișcau noroade răsculate.

Muzeu e astăzi fortăreața
Ce-n lanțuri a ținut viața;
Și cînd fu greu, vlăstarul nou
Făcu din Leningrad erou.

Nu! n-a putut cotropitorul
Să-și pună în oraș piciorul,
Căzu la porți dușmanu-n bot
Cu tancurile lui cu tot.

O fată mică-ntr-un caiet
Notă pe-atunci cu scrisu-ncet:
„...Ieri mama a murit, azi tata,
Acum...” și-aici caietu-i gata.

Dar nu se dete Leningradul,
Au stins cu sîngele lor iadul,
Vitejii lui copii l-au stins,
Au frînt dușmanul și-au învins.

Un parc cu arbori seculari,
Cu trunchiuri peste fire mari,
Pe malul Nevei se ridică,
Cu vîrful cerul îl despică.

Străin de ești, leningrădeanul
Reamintindu-și, vechi, aleanul
Îți spune: „Noi am înghețat,
Dar parcul nu ni l-am tăiat“.

Aşa-i viaţa seculară,
Nimic acolo n-o doboară,
Şi peste ani, o mie, două,
Ea creşte nouă, tot mai nouă.

Am fost cîndva şi eu aieve
Pe ţarmurii măreţii Neve,
Parc-am umblat cu paşii mei
Nu pe pămînt, ci printre zei.

UN NOU ÎNDEMN

Cetini cu prieteni
Steaguri cu meleaguri, —
Cum te scot din pepeni
Rimele — năravuri!

Uite cum se schimbă
Gropile-n grădini —
Ție-ți cresc pe limbă
Parcă mărăcini.

Duduie motorul
Dînd un nou îndemn,
Tu mai ari ogorul
Tot cu plug de lemn.

Hai, poete, iute
Gată cu străvechiul,
Că de-acum în bute
S-a stricat curechiul.

Pune lirei coardă
Unsă cu petrol,
Foc îi dă, să ardă,
De mai cîntă-n gol.

EU N-AM NEVOIE DE ONORURI

E u n-am nevoie de onoruri,
Tovarăși, dați-mi numai muncă,
Să cînt cu-un glas cît șapte coruri
Și să lovesc dați-mi poruncă.

Mi-i limba aspră ca o pilă,
Nu linge, — zgîrie și roade!
Iar de-oi umbla cîndva cu milă,
Atuncea țeapa mi se cade.

Pe cel mai'nalt dintre Carpați
Înfigeți-mă crunt în țeapă,
Și-n giulgi de flăcări mă-mbrăcați,
De vr'un dușman ce-l văd îmi scapă!

Cenușa să mi-o-mproaște vîntul,
S-o ducă nor întunecos,
De-a pururi ocolind pămîntul,
De n-oi fi țării credincios.

Iar de-am fost țării cu credință,
Să-mi deie cînd voi fi plecat
Acest popor îngăduință
Să hodinesc la mine-n sat.

VA RĂMÎNEA UN RÎND...

Din cînd în cînd se plînge cîntul
Că prea-l apasă ritmul, rima,
Că-l vatămă în mers pămîntul,
Că-i aspră lupta, aspră clima.

Că bine-ar fi să fie pace,
Centura să ți-o poți desface,
Să lași grenada, baioneta,
Și slobod să colinzi planeta!

— Veni-vor și acele zile,
Dar deocamdată nu-s civile
Cîntările-mi; ci stau sub arme,
Au de clădit și au să darme.

Să darme tot ce-i rău și hîd,
Ce-neacă traiul în urît,
Și să clădească fericirea
Cam pentru toată omenirea.

Iar dușmănimea nu-i puțină
Ce-aruncă noapte pe lumină
Și pînă nu vom dovedi-o,
I-am spus concediului adio.

Bocanci, trai aspru, marșuri grele,
Prin glod cu sînge, sub șrapnele —
Așa fu drumul înainte,
Voi dragile mele cuvinte!

An după an așa luptarăm,
Murirăm mulți, dar cîștigarăm;
Azi și mai mulți sîntem la număr
Cot lîngă cot, umăr la umăr.

Iar versurile-mi de-or să cadă
În lupta grea, cînt după cînt,
Va rămînea măcar un rînd,
Să-mi fluture drapelu-n vînt,
La a victoriei paradă,
Drapel ce n-a căzut nicicînd!

OȘTEANUL

Ești ochiul țării, brațul ei de fier,
Un colț din plaiul ei îl ai în pază.
Cunoști și știi — doar ești un grănicer! —
Că tu aicea stînd, alții lucrează.

Știindu-te și ei, mai harnic ară,
Mai mult cărbune-n abataj doboară,
Mai deasă-i șarja de oțel, mai mult
Curent produc turbinele-n tumult.

Ești ochiul țării, brațul ei de fier,
Un colț din plaiul ei îl ai în pază, —
Fiind așa, istețul pionier
Mai mult învăț cuprinde-n mintea-i trează.

Iar fata de la care tu păstrezi
În buzunarul de la piept o poză,
Gîndindu-se la tine — parc-o vezi! —
Mai aprig strînge snopii la batoză.

Oșteanule! Ce mîndru sînt de tine
Și eu poetul zilelor de-acum.
Cînd văd în marș infanteriști, îmi vine
Să murmur doine cătănești pe drum.

În pasul meu simt ritmuri ostășești,
Aș vrea să execut comandă nouă.
Aș vrea, tu goarnă-n zori să mă trezești,
Să-mi rîzi în față, cîmpule cu rouă!

Pe vremea mea, am fost și eu soldat,
Bocancul rupt zolgă noroaie grele;
Boieri, moșii aveam de apărat,
Poporul să nu deie peste ele.

Ce bine-i apăraram, e vădit...
Poporul, noi, tăiarăm vad dreptății,
Cînd tunul a bătut din răsărit
La domnii mari în porțile cetății.

— De-ar vrea cumva, de-ar încerca vr'odată
Să vie lotrii iarăși într-acoace,
Mi-aș pune-n ladă bătrînețea toată,
Și un soldat, de-acesta nou, m-aș face.

Oșteanule! ce mîndru sînt de tine,
Infanterist, tanchist ori grănicer,
Matroz, aviator, tunar — vezi bine! —
Ești ochiul țării, brațul ei de fier!

BUCURIA DE-A TRĂI...

Bucuria de-a trăi, ca riul
Între țărmuri largi, pe șes, mi-e calmă.
Cîntul, — boare ce adie grîul,
Dorul, — gîză ce o țin în palmă.

Iar deasupra, vultur în azur,
Zboară-n rotogoale cugetarea,
Treză cercetînd jur împrejur
Și departe-n adîncime zarea.

Știu că veacul nu-mi e fără capăt,
Că-ntr-o zi ca orice astru scapăt
Și ca orice frunză cad din pom
Și că plec de-aici ca orice om.

Însă faptul c-am trăit, c-am fost,
Nimenea nu poate să mi-l iele.
Moartea-n mine s-a izbit de-un rost,
Noaptea am rănit-o c-o scînteie.

Nu e mult, dar am venit din mulți
Cu fiori de viață milenară.
Cînd prin veșnicie stai s-ascuți,
Simți că sînt fiori ce n-au să piară.

Și am pus hotar spre suferință,
Strajă la hotar cu prisosință,
Căci ni-i vrerea vieții turn de pază,
Iar în turn cei ce muncesc veghează.

CÎNTAREA DIN URMĂ

Nu joc de flacără albastră
Arzînd ciudat în pustnicie,
Ci foc aprins pe-naltă creastă
Am vrut cîntarea mea să fie!

Și-a fost. Comori închipuite
Eu n-am vestit cu glasul tainic;
În inimile oțelite
Căutai temeul vieții trainic.

Și-n noaptea-aceasta-n două ruptă
De brațul luptelor ce-au fost,
Cîntarea mea cu duh de luptă
Avut-a, negreșit, un rost.

În versul meu și azi mai sună,
Chiar dacă-i vesel, zvon de coasă;
Mînia noastră cea străbună
Mai stăruie-n vorba aleasă.

Dar nu-i nimic. Așa e bine,
Să sune chiot printre stînci,
Cît cîntă bufniți pe ruine,
Cît ne pîndesc dușmani pe brînci.

Va fi odată numai cîntec
De bucurie-n astă lume,
De vom izbi dușmanii-n pîntec,
Să nu rămîie nici de nume.

Azi însă coarda grăitoare
În bici se schimbă câteodată,
Să-i deie lumii care moare,
Precum ea merită, răsplată.

Nu voi cînta prohod pe harpe
Înlăcrimat la catafalc,
Căci șarpe-i cel ce moare, șarpe,
Și va mușca dacă nu-l calc.

Ne știm de mult, e lupta veche,
Din veac în veac din an în an;
E șarpele ce puie streche,
Lovit de Iorgu Iorgovan.

Se zbate crunt negrul balaur
Pe frunze galbene, roșcate, —
Se zbate pe-un morman de aur
Și pe bancnote-nsîngerate.

Se mai ridică, se avîntă,
Scuipînd veninul prin măsele,
Dar fiii omului împlîntă
În trupu-i gras cușite grele.

În ochii-i, roșu se năzare
Și nu-și dă seama: de turbare,
Ori vin aieva mîndre-n soare
Păduri de steaguri foșnitoare?

Vrea ajutor, își cată slugă,
Se simte încolțit de viu.
Să fugă? Unde să mai fugă?
Bîrlogul lui va fi-n sicriu.

— Eu una vreau: peste coșciugul
Acestei otrăvite fiare,
Brăzdeze versul meu ca plugul
Cîntîndu-i ultima cîntare!

STEMA ȚĂRII

A m cunoscut ce nu vor mai cunoaște
Acea ce în urma mea s-or naște,
Căci am trăit când se sfărmau cătușe,
Cînd se făceau împărății cenușe,
Iar altele să le mai ieie locul
N-au mai avut nicicînd, nicicum norocul.
Pierea cînd ici, cînd colo, cîte-un rege,
Îl jeluiau curtenii — se-nțelege —
Ci n-a plîns lacrimi după domnitor
Din inimă vr'odată vr'un popor.

Dar s-a-ntîmplat să-l pună chiar pe goană,
Călcînd în tină mucedă-i coroană.
Steme piereau; vedeam cum brusc dispare
Vr'un șarpe, vultur, leu, ori alte fiare.
Și steme noi suiră-n locul gol,
Cu spice, brazi, și sonde de petrol...

— Așa s-a petrecut la noi, prieteni.
Azi peste munți împăduriți cu cetini
Răsare mîndru soarele, iar lîngă
Bătrînii munți, crescînd în partea stîngă,
O sondă de petrol vestește cum că
Izvorul vieții noastre e în muncă.
Jur împrejur cununa cea de spice
De pîne spune și de trai ferice.
Iar colo-n vîrful stemei noastre, iată,
O stea de purpur mîndră se arată.

★

Am cunoscut ce nu vor mai cunoaște
Accia ce în urma mea s-or naște.
Părtași n-au fost la anii noștri mașteri,
Dar bucuria-acestei mîndre nașteri
Ni-i dată nouă, celora de azi.

Ea șterge multe urme de necaz.
Stea nouă, rază nouă de lumină,
La răsăritul tău fruntea-mi se-nclină.
Lumină din lumina lui Octombrie,
Tu ne vestești că omul muncii om e
Și e stăpîn în țara-i fără sclavi,
Pe vatra-i unde n-au loc cei trîndavi,
În casa-i unde lacomii și furii
N-or jefui mai mult și n-or să fure,
În țara unde dragostea de muncă
E cea mai sfîntă-a omului poruncă.

★

Stea nouă, rază nouă de lumină,
La răsăritul tău fruntea-mi se-nclină,
Căci tu ești răsăritul țării mele,
În era cînd se-nalță roșii stele.

SLAVĂ

Știu drumul meu, dar important e
Nu cînd și cum se va sfîrși,
Ci pe spinarea grelei pante
Mereu în frunte a sui.

Hai, tineret, și ne-om întrece!
Cu voi mi-e drag acest suiș.
De-ajunge la izvorul rece
Unul din voi, — nu cat pieziș.

Și n-am să rup cu lăcomie
Întiul edelvais brumos —
Nu-mi trebuie podoabe mie,
N-am fost nicidecum un om fălos.

— Să fie fala-a cui se cade,
A celor ce-au pierit în lupte,
Ca din truditele noroade
Dușmani să nu se mai înfrupte.

A celor ce-au purtat făclia
Și flamura dreptății noastre,
Să fie-a noastră casa, glia
Și slobozi noi sub zări albastre.

— Să fie fala-a cui se cade,
A celor ce-nfrățiți cu noi
Tirani au duminat în spade,
Să pună capăt la nevoi.

A celor ce pe Criș, pe Someș,
În drumul lor către Berlin,
Cu drag te-au învățat că om ești,
Și nu-i drept să trăiești în chin.

— Să fie fala-a cui se cade,
A celor ce-au făcut luptînd
Ca țara domni să n-o mai prade,
Să nu mai fie robi nicicînd.

A celor ce-i nu'mim doar simplu
Cu-acest cuvînt măreț: Partid!
A celor ce subjugă timpul
Și porți vieții noi deschid.

— Să fie fala-a cui se cade,
A celor ce muncesc, vezi bine,
A omului ce-aduce roade
Din cîmp, din mină, din uzine.

A celor ce dau pînea, vinul,
Cărbunele, petrolul, sarea,
Oțelul, cînepa și inul,
Și țării noastre apărarea.

Iar nouă, tineri sau bătrîni,
Fremătători ca o dumbravă,
Destul ni-i că ni-i dată-n mîni,
Ca s-o cîntăm, a vremii slavă!

SĂ NU DAI LIBERTATEA PE NIMIC

Nu țin să mă măsoar în drum cu nime,
Să mă topesc îmi place în mulțime,
Și pană de nu port la pălărie,
E numa-așa ca pizmă să nu fie.

Iar de m-aude cineva cîntînd,
Nu-i decît doina inimii de rînd,
Pe vremi cîntată de haiducii aprigi,
Cîntată azi de lucrători în fabrici.

Și doina s-a schimbat, — nu mult, atât:
Să nu tînjească viața de urît,
Să fie cinste a trăi din muncă
Și pînea, vinul pentru toți s-ajungă.

La orice rele cîntecul nu-i leac.
Și totuși răsăritul ăstui veac
În cîntec s-a vestit de mai 'nainte
Cu fericirea muncii țel fierbinte.

S-a cățarat pe stînci cîntarea mea
Și-a smuls aripa din cătușa grea,
Ci iată azi de-aicea de pe culme
Din viitor miresme tari adulmec.

Ca Moise poate m-oi opri pe loc,
Dar am avut și cel mai sfînt noroc,
Să văd că după două mii de ani
E slobod neamul ăsta de sârmași.

De-ar fi să mi se-mpletecească pasul,
Să amurgesc pe drum, să-mi vie ceasul,
Atît aş vrea doar ţării să-i mai strig:
Să nu dai libertatea pe nimic!

Iar dac-ar fi cîndva din nou s-o piardă,
Ar prinde groapa-n care zac să ardă
Şi aş ieşi cu paloşul afară,
Să-ţi apăr libertatea, scumpă ţară!

IUBITO. NU MAI SÎNTEM TINERI...

Iubito, nu mai sîntem tineri,
Iar de căutăm în calendar,
La tine-i joi, la mine-i vineri,
Ai părul nins, am părul rar.

Ah, unde-i neaua de-astă-iarnă
Și unde-i fața ta de nea?
Prind frunze galbene să cearnă
În calea ta, în calea mea.

Suflînd în trîmbiți de aramă
Se duc pe stradă pionieri —
Cu jale de a nu fi mamă —
Te uiți, — ești numai mîngîieri.

Nu lăcrima, durerea crudă
Îngroap-o-n inimă adînc;
Noi legănăm, muncind cu trudă,
Pe toți copiii care plîng.

FĂRĂ RĂGAZ

Tîrziu, cînd ziua și-a-mplinit chemarea
Și-afară-i noapte neagră cum e duda,
În ochii tăi îmi odihnesc eu truda,
Cum, liniștită, între maluri marea.

Și totuși parcă simt în ei mustrearea
Ce inima ți-o spune-ncet, zăluda,
Că n-avem pentru noi răgaz, — și ciuda
Ți-aruncă peste față încruntarea.

Hai, fata mea, nu fi așa mîhnită!
Doar știi și tu că fiecare oră,
Că fiecă minut, orice clipită,

Vestind cu voce caldă și sonoră
O nouă greutate biruită,
E tihnă-n comunista auroră.

EU ȘTIU CĂ PĂRUL ȚI-I CĂRUNT...

Eu știu că părul ți-i cărunț,
Dar mie-mi pare nins de floare.
Și-n fața noastră încă sunt
Atâtea primăveri cu soare!

De-aceea, vezi, eu nu-s de-acord
Să spunem bun-rămas vieții —
Trecutul nostru dacă-i mort,
Pe noi nu ne-au cuprins nămeții.

Iubito, eu mai am de gînd,
În forfota din țara-ntreagă,
Pe șantiere colindînd
Să-ți mai repet că tu-mi ești dragă.

ÎN MINE CINE DĂ, LOVEȘTE-N TINE...

În mine cine dă, lovește-n tine,
Iar de te calcă cineva-n picioare,
Pe mine mă strivește și mă doare, —
Uniți sîntem pe viață-n rău și-n bine.

Soția mea! Nici moartea, că e moarte,
Nu va putea să-ntunece vr'odată
Prietenia noastră luminată
Și geamănă ca două foi în carte.

ADUCE ANOTIMPUL...

Aduce anotimpul noi lumini
Trecute prin frunzișul dînd în toamnă,
Le joacă pe roditele grădini
Și inima la bucurii o-ndeamnă.

Iubito! hai pe dealul unde via
Desface sîinii ei de boabă coarnă.
Ne-mbie busuioaca, razachia
Și piersicii de roadă se răstoarnă.

Din crengi de viță să-mpletim cununi
Pe fruntea noastră-ades îngîndurată
Și să cîntăm voioși de anii buni
Ce-au răsărit din jalea de-altădată.

Știm bine noi că greul n-a pierit.
Se vrea hapsînul domn iar domn pe cramă,
Dar lucrătorii viei au muncit
Și nu o dau-napoi, de bună seamă!

Privește-acest copil de muncitor,
Mînjit cu struguri pînă la urechi!
Așa-i că botu-i gras și zîmbitor
Niciicînd n-ar mai ierta stăpînii vechi?

DIN CENUȘIA VÎRSTĂ

Am împlinit ani patruzeci și șase,
Mulți înainte, dar mai mulți-napoi...
Și totuși fi-vor zilele frumoase
De mergem noi alături amîndoi.

De mergem noi alături și-mpreună,
Iubito, nu-i așa? va fi frumos;
De-o fi senin ori de va fi furtună,
Noi steagul vieții nu-l tîrîm pe jos.

Noi steagul vieții-l ducem înălțându-l,
Prin anii slobozi, încă grei acum;
Dar ne unește-n inimi fapta, gândul,
Pe-același drum, pe-al muncii rodnic drum.

Pe-același drum ne-am întâlnit pe vremuri,
Purtînd garoafa roșie la piept.
Și am ajuns, cînd ne-au lovit blestemuri,
Tu mai cuminte, eu mai înțelept.

Dar nu-i așa, iubito? de-ar fi iară
Nevoie prin prăpăd a birui,
Din cenușia vîrstă, foc și pară,
Ca-nflăcărata Phoenix am țîșni!

Că prea sîntem noi una cu aceia,
Ce sus pe culmea vieții fără moarte,
Din sîngele lor au iscat scînteia
Cu raze răzbătînd tot mai departe.

DE-OI TRĂI...

De-oi trăi trei cincinale,
C-o fi tihnă ori tumult,
Lucruri mari și geniale
Poate n-am să scriu mai mult.

Focul inimii cu anii,
Orice-am zice, mai domolu-i;
Ți se scorburesc castanii,
Creierul de vis mai golu-i.

Unia încep să zică:
Asta nu mai moare-o dată?!
Iară cei ce-ți poartă pică
Mai îți cată cîte-o pată.

Mie însumi mi se pare
Că încep să mă repet
Și, cum știe fiecare,
Cin' repetă nu-i poet.

Dar de-o fi cumva să dăinui
Încă pîn' la comunism,
(Și-aș dori! — de ce s-o tăinui?)
N-aș boli de pesimism.

Nu că-s fără seamăn vesel, —
Asta mi se-ntîmplă rar,
Cînd mai sorb încet un mesel
Din licoarea de Cotnar.

Totuși viața cum se schimbă,
Omul cum se-nalță-mi place!
Și vorbind pe-a vremii limbă,
Vreau să mai trăiesc și-n pace.

Am văzut destulă ceartă
Și războaie, și gîlceavă —
Dar văzui și-a vremii poartă
Către secole de slavă.

Largă poartă cu canaturi
Către viață, către soare,
Dată voinicește-n laturi
Ca să treacă-ntregi popoare!

Și poporul nostru trece
Chiar acum în prag de eră —
Poți să stai la toate rece
Și străin ca o himeră?

În aceste cincinale,
C-o fi tihnă ori tumult,
Lucruri mari și geniale
Poate n-am să scriu mai mult.

Dar o seamă de cuvinte,
Marșuri, cîntece, lozinci
Voi mai scri de-acum'nainte
Pentru-un veac ori pentru cinci.

FRAGA

Fraga roșie și coaptă,
Inimă cât un cercei,
Pe tulpina ei așteaptă
Printre ierburi fel de fel.

Vine oare s-o culeagă,
Gingașă și delicată
Ca o floare, mîna dragă,
Mîna dragostei de fată?

Ori veni-va, ca să-nghită
Fraga dulce și plăpîndă,
Cioc de pasăre flămîndă,
Repezită și grăbită ?

Poate fierul scutura-va
Mica inimă pe jos,
Cînd se va cosi otava
Sub un soare luminos ?

Oricum o să fie, însă,
Din atîtea semincioare
Cîte-n miezu-i fraga are,
Va rămîne o sămînță !

Printre ierburi fel de fel
Pe tulpina ei așteaptă
Fraga roșie și coaptă,
Inimă cît un cercel.

STRĂBUNUL

Fîntîni cu ciutură, cirezi și birîși;
Alături măgura cu lotri hiriși.
Cînd descindeau la crîșmă, să petreacă,
Grofimea tremura ehei! o leacă...

Era și un străbun de-al meu, un răzvrătit
Ce cu lotrimea s-a fost înfrățit.
La masă, își culca fruntea fierbinte pe bardă
Pînă ce începea barda să ardă.

În bărbăteasca-i voce, cînd cînta,
Întregul codru mi se legăna
Cu vifor strecurat prin frunza deasă —
Mai adu vin, frumoasă crîșmăreasă!

Iar cînd plecau pe caii iuți prin pustă,
Cîmpia le părea că-i prea îngustă;
De faima lor meleagul era plin
Din Munții Apuseni la Seghedin.

Cătane-mpărătești i-au prins apoi,
I-au dus legați în lanțuri cîte doi,
Și domni i-au judecat, i-au osîndit
Și-n temnițele grele-au putrezit.

Un unchi mi-a povestit de-acel străbun
Pe care-l socoteau nițel nebun,
Iar faptele-i — rușine pentru neam.
Dar, pîn'la urmă, ne-apucam, doineam,

Cu unchiul împreună, după cum
Își amintea că a doinit și-acel străbun...
Erau frânturi de cîntec, viață, moarte,
Ca hîrburile unei oale sparte.

Și strănepotul printre hîrburi se juca,
Le aduna, le potrivea și le suna,
Pînă ce, din joc, pornea haiduc,
Pe băț în goană, spre păduri — năuc!

NU MĂ ȚIN ÎN ȘEA FĂLOS...

Nu mă țin în șea fălos,
Pot să umblu și pe jos.
Dar și fără de Pegas
Eu de cîntec nu mă las.
Asta mi-i în lume felul,
Piinea, vinul, soarta, țelul.
Poate nu-s în multe spornic,
Dar în cîntec sînt statornic.
Sînt statornic în iubire
Și-n a patriei cinstire.

Căci de lumea muncitoare
Și de glia strămoșească
Nu-i putere pe sub soare
Cîndva să mă despărțescă.
Dealul veacului cînd urcu-l,
Poate mi se-ndoaie murgul.
Se îndoiaie, dar tot urcă,
Lac sudori pe el să curgă!
Și nechează Ducipalul
De răsună valea, dealul.
Mocănesc îmi e cuvîntul,
Dar se-ntrece-n zbor cu vîntul
De la Dunăre la munte
Și-a făcut în inimi punte.
Iar de strig ceva mai tare
Trece și peste hotare.

INSECTE

Să zboare poate orișice păduche,
De stă pitit în aripi de condor;
Dar eu prefer să urc trudind pe muche
Decît să fiu păduche zburător.

DIN CIMITIR

Bătrînul cimitir dărăpănat
Adăpostește pe părinții mei.
Crucea bunicului de mult s-a dărîmat,
Printre morminte pasc în tihnă miei.

Peste cuvintele săpate-n piatră
Ploaia și vîntul scriu încet: uitare...
În sat, departe, cîte-un cîne latră,
Iar Crișul se tîrăște șerpuid în soare.

Fratele meu cu pasul rar măsoară,
Pe cînd o să murim, loc celor ce trăim —
Crengi grele cu prune de vară
S-apleacă peste gard din țintirim.

Două căpșuni tîrzii de pe mormînt.
A rupt mîna surorii și le-mparte;
Soția mea le ia fără cuvînt,
Prin pomi citește vîntul ca-ntr-o carte.

Batoza se aude duduind,
Răzbate pîn-aici cîntecul muncii,
Iar vîntu-aduce glasuri de argint
De unde goi la scaldă strigă pruncii.

Pe miriști joacă aerul fierbinte,
Acolo-i și pămîntul nostru undeva
Cu buruienoasele-i răzoare mai'nainte,
Cînd lumea nu se întovărășea.

Mă uit la crucea de la capul tatii —
Ce brațe-ar sufulca el ca să are
Aceste miriști încă nearate,
Aceste miriști mari, fără răzoare!

S-O MOHORÎ ODATĂ..

S-o mohorî odată ziua mea,
Ca zmeura va curge asfințitul,
Pe văi s-o-ntinde giulgi de piclă grea,
În soare va fi scormonit cuțitul.

Atunci vor spune toți c-am fost proroc,
Că drept am prorocit eu despre mine,
Dar eu voi crede cel mai sfînt noroc,
Iubito, că vei fi tu lîngă mine.

S-o clătina greu capul meu pe umeri,
Va geme-n el tot ce-am visat vr'odată;
Un veac de-ai sta, tot n-ai să poți să numeri
Această bogăție minunată.

Ce visuri vor veni — fluturi de noapte —
La vîlvătaia mîndrului meu creier.
În juru-mi sta-vor lanurile coapte,
Chemîndu-mă să secer, să le treier.

Așa-i c-am fost pe vremuri bun cosaș?
Ce brazde aurii lăsam în urmă!
Dar iată brațul cade nărăvaș,
Trunchiul s-apleacă, pasul se curmă.

Îmi pare rău că-i dat să fie-așa.
Dar asta-i dat așa să se întîmple.
Pegasul, fără călăreț în șea,
Cu nechezatul său văzduhu-l împle.

N-am să vă cînt, mai mult n-am să vă cînt,
Voi timpuri ce veniți mari și senine —
S-o ridica movila de pămînt
Și s-o surpa pe urmă peste mine.

Poporul meu, ținea-mă-vei tu mînte?
Ori fericit sub raza noii vremi,
Pe cei ce suferiră înainte
Nici chiar în gînd mai mult n-ai să-i rechemi?

Să fie-așa, dacă vei fi ferice!
Și trebuie să fii, căci ai luptat.
De-aceasta spune stema ta cu spice
Și mîndra stea ce-n vîrfu-i s-a-nălțat.

Cît despre mine, foșnet de rogoz
Ori tîngă de cocor pierdut în toamnă...
Poate-un țăran la dînsul în colhoz,
'Nainte de-a sorbi vinul din cană,

Cinstind cu alții strașnica recoltă,
Un strop sub masă va turna gîndind
La cei apuși. Străbuna mea revoltă
Atunci în căni va spumega zîmbind.

FULGERE ȘI STELE

Că fulgeri, pana mea, ori scaperi stele,
Nu-mi pasă mie, n-are ce să-mi pese.
Pot fi și stele cîntecele mele
Și fulgere ce urme n-o să lese.

Dar de e stea, să fie stea polară
Ce-arată drum spre căutatul port;
De-i fulger, să topească-n foc și pară
Tot ce e putred și uscat și mort!

OASPEȚI

Avea Pegasul meu ovăs,
Eu nu aveam vr'un of, vr'un păs,
Mă linișteam, mă-ngrășasem,
Aveam și ceas și portofel;
Cît de Parnas, îl cam uitasem
Și nu-l mai cercetam de fel.

Iar Muzelor de ani de zile
Nici ilustrate nu le-am scris,
De poate-au spus aste copile:
„Cu ăsta, fetelor, s-a zis!“

Nu conteneam să mă răped
Pe drum de țară în buiestru ;
Mai tinerii-mi spuneau maestru
Și-aproape că-mi venea să-i cred.

Făceam popas la cîte-un dîmb,
Ori la fîntînile cu ciuturi,
Priveam de sub căciulă strîmb:
Să fug eu oare după fluturi?

Dar la umbrița de stejar
Simțeam cum somnul blînd mă fură
Și-n vis călătoream hoinar...
Și mă trezeam în bătătură.

Mi-am tuns de patimi grele viața,
De lacrimi ochii mi i-am șters
Și-am poruncit: „Din orice vers
Să piară moartea, jalea, greața!

Să vie pofta de mîncare
Și vulturii pe cap cu glugă
Și cu lănțuguri la picioare
Să nu mai zboare, să nu fugă!“

Am poruncit și-am dat la oaspeți
Din heleștaie păstrăvi proaspeți
Și drept vinaturi pădurețe —
Tot ce-ndopasem în cotețe!

Poftit-am oameni noi din fabrici,
Voiam să-i văd la masă aprigi
Și să-i cinstesc cu vin de viță,
Să cadă toți sub masă criță.

Pe vremuri ăstora-n ascuns
Trimisu-le-am vînat de codru
— Eram pe-atuncea mare lotru —
Și le-a plăcut, cum știu, de-ajuns.

— Ia să vedem, acum, în tihnă,
Aici, la casa de odihnă,
Cum le-o plăcea, cum le-o părea
Mîncarea, băutura mea!

— Bucatele, orice s-ar spune,
Nu-s fără gust, ba chiar sînt bune;
Dar, nu te supăra pe noi,
Miroase peştii a noroi.

Şi prepeliţa, deşi-i grasă,
A fost crescută lîngă casă,
Găină e... Vezi, ne-ar plăcea
Vînat mai rar la dumneata.

Decît o raţă pe curechi,
Un cerb mai mult o să ne placă,
Şi-un vin de-acela straşnic, vechi,
Nu din cristal, ci din bărdacă.

Tovarășe Mihai Beniuc,
Printre poeți bătrîn haiduc,
Ce-ar fi cu flinta pe spinare
Să pleci doinind la vînătoare?

Că știi pădurea și poteca
Mai bine decît biblioteca,
Cunoști viața, lupta, focul,
Și-acolo ți-este rostul, locul!

PROMETEU

Soare, din lumina ta
Cine toarce ca din caier
Firul razelor în aer
Și mi-l țese-n șes tafta?

Cine ziua mi-o destramă
Și-o mototolește-apoi
Ca pe-un giulgiu peste noi
De cenușă și de scamă?

Te-a-ntrebat cu frică omul
Și-a cerut la stele sfat.
Dar stătea nescuturat
Cu cercei de aur pomul.

Ani, milenii și milenii,
Scursu-se-vor fi așa.
Omu-n vis vedea în șea
Coborînd cu torțe genii.

N-au venit, n-au coborît.
Frig era și beznă, beznă.
Sta visarea cu o gleznă
Prinsă-n glod și în urît.

Poate-n ciudă și turbare
A izbit piatră de piatră
Omul și-a țîșnit pe vatră
Și în inimi zare mare.

ÎN MINE, TATĂ, TU MERGI MAI DEPARTE...

În mine, tată, tu mergi mai departe,
Precum bunicu-n tine se ducea.
Noi am scăpat ce-a fost mai bun de moarte
Și duc'nainte moștenirea ta.

E moștenirea noastră seculară:
Revolta țărănească, focul ei,
Ce s-a schimbat acum întâia oară
În sfînta libertate, cu temei.

E focul de pe crestele străbune
În șarjele rapide de oțel,
Același foc țîșnește din cărbune,
Din brațul ce despică un tunel.

Prin ochii mei privește, dragă tată,
La harnicii-ți urmași muncind în toz —
Așa-i că viața nu-i ca altădată?
Iar traiul se-nfiripă mai frumos.

Desigur, mai avem de ce ne plînge,
Dar nu ne plîngem! știm unde să dăm.
Ce n-am putut în vremi avea prin sînge,
Dreptatea prin partid o căpătăm.

Și dacă am eu, tată, vr'o durere,
E că nu poți nici tu, nici toți străbunii
Măcar să vă uitați, așa-n tăcere,
Cîte rodiră, hei, pașii furtunii.
Furtuna celor ce-au trudit ca voi
Și plămădiră vremurile noi!

MĂRUL DE LÎNGĂ DRUM

Sînt măr de lîngă drum și fără gard.
La mine-n ramuri poame roșii ard.
Drumețule, să iei fără sfială,
Căci n-ai să dai la nimeni socoteală.
Iar dacă vrei s-aduci cuiva mulțam,
Adu-l țărinei ce sub mine-o am.
E țara ce pe sînul ei ne ține,
Hrănindu-ne pe tine și pe mine.

Cînd se-ncălzește-n primăveri sub soare,
În mine simt puzderie de floare,

Iar vara, adăpat din sucu-i sfînt,
Cu crengile mă-ndoi pînă-n pămînt,
În semn de prea adîncă plecăciune,
De tot ce-aş vrea să-i spun şi nu ştiu spune.
În toamnă, cînd pe creangă mă_u de măru-i,
La pămînteni cu dragoste mă dăru-i.
Cînd au pornit podoabele-mi să cadă
Şi vine blana groasă de zăpadă,
Eu strîng vîrtos în rădăcini pămîntul
Să nu mă smulgă din temeiu_uri vîntul.
Şi an de an mi-i rodul mai bogat,
Şi an de an mai gata sînt de dat.

Mi-s dragi copiii legănaţi în ramuri,
La gît cu mici bucăţi din sfînte flamuri.
Şi dragi îmi sînt şi fetele fecioare
Umblînd prin crengi cu dalbele picioare,
Cu poala şi cu sînul plin de mere,
Rîzînd îmbujorate de plăcere.

Atunci mai uit pe-aceia care-au dat
Cu pietre-n rămurişul meu rotat,

Și-mi amintesc cum astă-primăvară
Lîngă tulpina-mi doi se sărutară,
Iar la plecare, el cu bucurie
Și-a pus cîntînd o floare-n pălărie.

Sînt măr de lîngă drum și fără gard.
La mine-n ramuri poame roșii ard.
Drumețule, să iei fără sfială,
Că n-ai să dai la nimeni socoteală.
Iar dacă vrei s-aduci cuiva mulțam,
Adu-l țărînei ce sub mine-o am.
E țara ce pe sînul ei ne ține,
Hrănindu-ne, pe tine și pe mine.

ÎN
FRUNTE
COMUNIȘTII

Poem — 1954

Benua

©

Utale
Khos de
Samaru

ÎNCHINARE

Din luminosul prag de praznic
Al luptelor de trei decenii,
Ascult răzbind prin anii crînceni
Adînc răsunetul sireniei.

Sirena Griviței răsună,
Vuind ea vine de departe —
E glas al ne'nteruptei lupte,
Al luptei noastre fără moarte,

— Eroi ce rumenirăți zorii
Victoriilor proletare
În țara ce gema robită,
Azi vouă vă închin cântare!

Nu caut vorbe iscusite,
Nevoie nu e să vă laud:
Cuvinte pe măsura luptei
Ce-ați dus-o voi zadarnic caut.

Din ea crîmpeie doar voi prinde
Și le-oi cuprinde în cuvînt —
În fața jertfei voastre, însă,
Eu mă aplec pînă-n pămînt.

Și totuși jinduiesc cuvîntul,
Cuvîntul-vrajă, să recheme
Făptura celor din cenușă
Și să-i aducă iar în vreme.

— O! de-ați vedea o clipă barem
Cum visul vostru se încheagă,
Cum ce visa pe-atunci partidul
Se-ntruchipează-n țara-ntreagă!

Și să vedeți în fruntea luptei
Pe-aceia ce în treizeș'trei
Au fost stegarii luptei voastre,
Cînd înfruntarăți pe mișei.

Aud cuvintele-n cadență,
În grele ritmuri, rînd pe rînd,
Sosind ca stoluri primăvara,
Foșnind din aripi și cîntînd.

È-n zvonul lor răstriștea veche
Și setea nouă de-a zidi,
De-a pune nou temeii vieții,
De-a-nainta, de-a birui!

'Nălțimile de voi visate
Și comunismul, culmea vieții,
Lumini răsfrîng pe fața noastră,
Ne cheamă-n faptul dimineții.

GRIVIȚA

Cutremură văzduhul, cheamă
Sirena Griviței la luptă,
Prelung răsună-ntr-una, sună
Chemarea ei neîntreruptă.

Mașinile-au tăcut, nu mișcă;
Funinginea domol se lasă, —
Un om cu-un deget scrie *Grevă*
În praful așezat pe masă.

Maşini şi roţi cu dinţi, şuruburi,
Curent electric, aburi, forţă,
Căzut-a, parcă, peste ele,
Cu focu-n jos, a morţii torţă.

Cu mâinile încrucişate
Se uită muncitorii crunt —
Ce sînt maşinile acestea,
Atunci cînd muncitori nu sunt?

Să vină domnii, dacă vor,
Cu laba leneşă şi grasă,
Şi vom vedea dacă cîştigul
Din strung şi menghini o să iasă.

Cînd greul vremii pe săraci,
Pe muncitori mai greu s-abate,
Ca să-i apleci şi mai spre ţărnă,
Tu le mai pui poveri în spate.

Și încă una, încă una!
Ce-ți pasă ție că nu-i pâine,
Că omului îi crapă capul
De grija groaznicului mâine?

Tu punga ta ți-o îngrijești,
Ca nu cumva să facă crețuri;
Și mai ciunțești din pâinea noastră,
Să-ți crești cămara cu dulcețuri.

Vedem, — s-a-mpotmolit căruța
Capitalismului în tină.
Nu merg afacerile voastre.
Dar oare noi sîntem de vină?

Fiica lumii voastre — criza —
Vă pune ghearele-n gîtlej,
Sînt crahuri la New York, la Londra,
Iar voi îl arestați pe Dej!

A! nu vă place că partidul
La luptă cu teamei ne-nvață,
Că dușmanilor, fără milă,
Le smulge masca de pe față.

Vă temeți că puterea noastră,
Aici la poale de Carpați,
Viață liberă aduce —
De ce vă temeți, nu scăpați!

În măreția lui Octombre
Din nouă sute șaptespre'ce
Izvor e de viață nouă
Ce viu din țară-n țară trece.

Și-aici la noi e vatră bună,
E veche vatră de răscoale.
De mult străbat chemări la luptă
Prin ani de trudă și de jale.

S-aud chemările lui Doja,
Lui Horea, Cloșca și Crișan —
De mult așteaptă-această vatră
Să-i vie-odată-un mare an.

Poporu-ntreg de mult așteaptă
O zi de mare sărbătoare,
Și ziua va veni, ea vine
Prin lupta clasei muncitoare!

★

Știm crîncenele voastre visuri,
Stăpînii voștri vor războaie, —
Iar gîdea Hitler sîngerosul
Cu barda muncitorii-i taie.

Vor colții să-și încerce, gheara,
Vor iarăși, care mai de care,
Să-ntindă mrejele robiei
Pe țări și mări, peste popoare,

A Sovietelor Uniune
Vă stă ca ghimpele în coaste.
— E farul care nu se stinge
Al păcii și nădejii noastre.

Nu vrem război. Vrem libertate.
Vrem pâine pentru omul muncii,
Vrem casa să ne fie casă,
Să crească-n veselie pruncii.

Ci gândul vostru-i altul, iată-l:
În baionete l-ați adus,
Și vă uitați la noi cu rînjete,
Și ne-ntrebați ce-avem de spus.

Și noi vă întrebăm pe voi:
Visați cumva din nou Lupenii?
— Fiți, însă, cu luare-aminte
Ce spune vuietul sireniei...

Și dacă vreți răspunsul nostru,
Acesta este, plin și viu:
Noi vrem: Jos starea de asediu!
Și dați-i drumul lui Gheorghiu!

Lăsați pe frații noștri slobozi!
Ori credeți că de nu-s aici,
Puteți izbi în noi cu cizma
Ca-n mușinoiul de furnici?

Amarnic vă-nșelați! Aici-s
În inimă la noi cu toții
Aici sînt ceialalți tovarăși,
Și luptă să strivească hoții.

Lovind în ei, loviți în noi,
Lovți în drepturile noastre,
Lovți în pruncul care suge,
În viața nouă ce se naște!

Și cînd loviți în ei s-aude
La Iași, la Cluj, la Timișoara,
Pe Valea Prahovei s-aude,
S-aude peste-ntreagă țara.

Căci în uzini și pe ogoare
Același gînd aripi desface:
Vrem drepturi pe măsura muncii,
Nu vrem război. Vrem pace, pace!

★

„Tovarășe, e mare foc
La noi la Grivița. E grevă!“
Cuvinte pline de viață,
Ca din pămînt în pom o sevă!

Rodește falnicul Octombre,
Aduce vîntul dezrobirii
Și-aici, și-aici unde de veacuri
Tiranii viermuiesc și zbirii!

Își fac cu ochiul între ei
Dulăii adunați cohortă.
Au ordine de sus: Să-i facă
Pe-nchiși „scăpați de sub escortă”.

Dar nu-i acuma timp de moarte,
Acum cînd lupta a pornit;
Căci trebuie să meargă lupta,
Dușmanul trebui' biruit.

Aflară cei de la-nchisoare
Ce vrea cu dînșii stăpînirea —
Un gînd aveau: s-ajungă iute
Afară, cît mai iute, știrea.

Atuncea celor de afară
Le-au scris pe-o foaie de țigară
Ce pun la cale ticăloșii —
Și freamăt s-a stîrnit în țară!

Șoptiră frunzele-ntr-olaltă,
Șoptiră undele pe ape,
Șopti pădurea, iarba, vîntul:
„De sub escortă vor să-i scape!”

Vor să-i omoare, să-i omoare!
Grăiră holdele cu freamăt.
Vor să-i ucidă, să-i ucidă!
Zvoni-n uzine ca un geamăt.

Și s-a pornit din gură-n gură,
Din om în om, cu glas mai tare,
Cu glas mai tare, tot mai tare:
Vor să-i omoare, să-i omoare!

Îngălbeniră-atunci ca ceara
Obraze hîde de călăi,
Văzînd cu spaimă cum partidul
Își apără pe fiii săi.

Pe fiii săi, pe fiii țării,
Pe cei ce luptă pentru ea,
Pe cel ce viața ei a pus-o
Mult mai presus de viața sa.

★

Către tribună muncitorii
Cu fruntea sus vin rînduri-rînduri,
Sînt șapte mii și n-a fost unul,
Nici unul să fi stat pe gînduri.

Sînt șapte mii și toți o vrere,
Sînt șapte mii și mult mai mulți,
Acasă au soții flămînde,
Părinți bolnavi, copii desculți.

Sînt șapte mii și mult mai mulți,
În mult mai mulți arde speranța,
Și hotărîrea de-a lupta —
La Iași, la Cluj și la Constanța...

Sînt mult mai mulți, greviști sînt astăzi
Pe Valea Prahovei. Oriunde
Ei au tovarăși. Cîți sînt, însă,
Nu știe nimenea răspunde.

În Franța lui Thorez, în China,
La Hamburg, Boston ori Transvaal,
Au pretutindenea tovarăși,
Și au tovarăși în Ural.

La Moscova, pe Don, pe Volga —
Cîți sînt, e greu deodată a spune,
Căci sînt tovarăși milioane
Și milioane în Uniune.

Tovarăși sînt pe tot pămîntul
Partidul este-n fruntea lor,
Partidul e nădejdea vieții,
E luptă, pline, viitor.

— De ce-i tot mai puțină pâine?
De ce salariile scad?
De ce tot arestați tovarăși
La Timișoara, la Arad?

Ca fluxul mării crește, crește
Învinuirea și mînia.
— Va fi odată-nscăunată
Dreptatea și în Romînia!

E foc în inimi. Care geruri
Ar mai putea să le înghețe?
Și inimile ard văpaie,
Lumina pîlpîie pe fețe.

Ascultă țara și poporul
Și palma aspră pumn s-adună —
Doar ofițerii-și mușcă buza,
Că nu-i a bună, nu-i a bună.

Ascultă regele, miniștrii,
Și-și freacă fundul pe fotolii,
Și-s măcinați sub țeste chele
De gânduri negre ca sobolii.

★

Soldatul nu vrea să ucidă
Pe frații săi, să fie fiară!...
— Hei, domnilor boieri, nu-i glumă,
Pe cât vedeți, e rău în țară.

Și ați văzut cum saci de pîine
Și mari pachete de tutun
Greviștilor le-aduc tovarăși?
Nici ăsta nu e semn prea bun.

Dac-ați ajunge la ananghe,
Pe voi cine v-ar ajuta?
Satana poate, ca s-ajungeți
Mai iute în puterea sa.

★

Cu pași de plumb coboară seara,
E rece aerul ceșos;
Nelinște-n văzduh, în inimi, —
Noroii, zăpadă e pe jos.

Prin cartier e forfoteală,
Pe uliți tot mai mult popor,
Soldații-n beznă-ncarcă arma...
Ce vor?... să tragă vor?... ce vor?...

Femei cu pruncii după ele
Răzbesc țipînd pîn'la uluci.
— Bărbatului să-i spun o vorbă!...
— Cățea! oprește! un'te duci?!

Și joacă biciul pe obraze,
Și patul puștii crunt izbește
În mame, rude și neveste,
Bătrîni, surori... iar noaptea crește.

*

Un foc aprins-au muncitorii
Și stau acum în jurul lui.
Să-ndoaie vrerea lor de luptă
Nu-i forță-n lumea asta, nu-i!

Și mai aprind un foc, și altul,
Și alte focuri după ele,
Se-mpodobește noaptea neagră
Cu stele roșii, stele, stele.

Un muncitor cu torța-n mână
Se-ndreaptă spre ostași: — Măi frați!...
Și cade, prăbușit de-un glonte
Neașteptat... Hei! cîini turbați!

Făclia arde și arată
Un ofițer cu fața cruntă;
El dă-ndărăt, cu arma-n mână,
Printre soldați să se ascundă.

Făclia arde. Gîlgîind
Se scurge sînge cald în glod,
Doi ochi privesc sticloși în noapte,
Și murmură văzduhul tot.

Sirena vuietă cu vaier,
Sirena spune și acuză,
Sirena cheamă, dă de veste,
Ca muncitorii toți s-auză.

Și muncitorii stau mai dîrji,
Stau noaptea-ntreagă pînă-n zori,
Ne'nduplecați de-amenințare,
Stau șapte mii de muncitori.

Pătrunde frigul ca o gheară
Și intră-n carne, intră-n sînge,
S-adună gîrbov omu-n haină
Și inima în piept se strînge.

Ci sus pe camioane stau
Mitralierele de-aseară;
Călăii-s buhăiți de țuică;
Doar să-i asmuți, și au să sară...

★

...Au spart o poartă; dau năvală
Cu baionetele la armă,
Lovesc, izbesc, omoară, taie,
Zdrobesc înnebuniți și darmă.

Plîng pietrele, scrișnește fierul,
Asudă zidurile sînge,
Uzina urlă de durere,
Dar muncitorul nu se plînge!

Cu spaima-n piept soldații umblă
Și ofițerii plini de spaimă
Ordonă moarte, moarte, moarte!
Și spumegă-ngroziți și-ngaimă...

Și sună, sună lung sirena;
O sună-ntr-una-ntr-una Roaită —
De unde sună? se întreabă
De sînge-nnebunita haită.

Cu sînge e-mbibat pămîntul,
E sînge-n tină, pe zăpadă,
Mașinile înoată-n sînge,
Și morți continuă să cadă.

Sirena chiotă-n durere —
Deși-i străpuns de baionetă
Vasle Roaită, ea mai sună, —
El stă cu pumnul pe manetă.

Pe ochi îi cade o șuviță,
Sub el genuchii-i se apleacă, —
Sirena sună înainte
Și niciodată n-o să tacă!

— Pămînt cu slove sîngerate,
Cu buze arse te sărut,
Lui Horea-i sînt urmași, lui Tudor,
Acei ce-aicea au căzut.

Sînt picături din steagul roșu
Aceste slove-legămînt
Că birui-va proletarul
Și comunismul pe pămînt!

JUDECATA

S-aude lanț tîrît pe jos,
Vin luptătorii în cătușe,
S-agită lumea, se frămîntă...
Tăcere... se deschide-o ușă;

Și intră unul cîte unul,
Încătușați, cu fruntea sus, —
Nu! cu sentințe mincinoase
Mîndria lor nu-i de răpus.

Sînt mîndri, hotărîți și mulți,
Nebiruiți și mulți la număr,
Și strînși în boxă lîng-olaltă
Par zid, cum stau umăr la umăr.

Un zid în boxă, în zăbrele?
Un val gigant de ocean?
Giganți ce-au fost legați în fiare
De-un cîrd meschin, liliputan.

N-au izbutit piticii-n sînge
S-omoare Grivița cea mîndră —
Acum cu legea lor încearcă
Să o strivească sub osîndă.

Jandarmi în preajmă, baionete,
Trufaș un comisar regal,
Dar pe sub pudra parfumată
Obrazul i-l ghicești: e pal.

Ascunsă-i frica-n uniformă,
Sub fir de aur și butoni.
— Jandarm! să ții tu acuzații:
Să bată vor vitejii domni!

Privesc pe sub sprâncene domnii,
Și cât pot dînșii mai urît;
Își potrivesc la gît cravata,
Îi strînge nu știu ce de gît.

Scrîșnesc din dinți. Au prins o seamă
Din cei ce lumea vor s-o darne!
Sînt capii lor legați în lanțuri!
La stînga și la dreapta arme!

Sînt muncitori, pe cât se știe,
Dar cînd încep ei să vorbească,
Te-ntrebi la ce-nvățași tu-n școală
Atîta carte franțuzească?

Dar nu mai scapă ei acuma!
Îi ține curtea marțială
În gheara ei. Și fundul ocnei
Îi va-nghiți fără-ndoială!

În timp ce domnii șed și schimbă
Opinii care mai de care,
Stau muncitorii în tăcere
Ș-așteaptă toți cu nerăbdare.

Așteaptă să audă glasul,
S-audă glasul vrerii lor,
Al vrerii crîncene de luptă,
S-audă glas de muncitor.

Zvonește clopoțelu-n sală.
Dosarele pe masă, stivă.
Aceasta este ordonanța,
Precum s-a spus, definitivă.

Trei sute pagini de acuze!
Un veac de ani de închisoare!
Și cîtă ură și prigoană
În contra clasei muncitoare!

O zi citește greșierul,
Citește patru zile-n șir,
Asudă și citește într-una
Acuzele din păr în fir.

Citește, tot citește-ntr-una
Din păr în fir, din fir în păr,
Doar-doar o nimeri prin file
Și vr'un crîmpei de adevăr.

Dar nu stă-n pagini adevărul
În mincinoasele dosare, —
Din pieptul celor ce muncesc
În viață adevărul sare.

— Noi turnătorii — spune unul —
Muncim, trudim fără câștig,
Topind metal la grade-o mie,
În timp ce-ai noștri mor de frig.

În timp ce-ai noștri nu au pâine
Și degeră omul sărac,
Din banii ce ni-i fură, domnii
S-au plictisit de cozonac.

— Prea spun aceștia multe cele —
Constată domnul președinte —
Răspundeți numai la-ntrebare,
La ce vă-ntreb, de-acum'nainte!

E greu a înșfăca furtuna
De coamă și-a o pune-n hăț —
Voi ce-ați'necat în sînge oameni
Acuma vreți și judecăți?

Cu ură stăpînită-n glas
Pronunță domnul președinte
Un nume iar. S-aude lanțul,
Apoi tăcere se întinde.

Tăcere e ca-ntr-o pădure
Cînd stau deasupra nori de smoală
Și-nțitiul fulger se așteaptă —
Tăcere-i, de mormînt, în sală.

Cu grabă se privesc iar domnii,
Lungindu-și gîtul înainte;
Încet cu degetele joacă
Pe masă palul președinte.

În sală muncitorii-așteaptă,
Bat inimile mai grăbite,
Căci focul Griviței, nestinsul,
Începe-n inimi să palpите...

Tovarășii din boxă tac,
Nici ochiul parcă nu clipește,
Ca zidul stau umăr la umăr,
Și zidul, în tăcere, crește.

Un om s-a ridicat. E aspră
Figura lui. Privirea-i arde —
S-a luminat deodată parcă,
Și vezi departe, mai departe...

— Când înșirați atâtea texte
De legi să-mi dovedească vina,
Când vreți cu vorbe iscusite
Să-mpodobiți noroiul, tina,

Eu să mă scutur de răspunderi
Și să m-ascund nu înțeleg.
Voi spune-n fața tuturor
Aicea gândul meu întreg.

Voi spune-așa, muncitorește,
Și cine-am fost și cine sînt;
Căci muncitorilor din sală
Dator mă simt să le răspund.

N-am zece nume, cum se spune
În ordonanță. Cum să am?
Sînt simplu muncitor, se știe,
Un muncitor electrician.

De ce-aș avea eu zece nume,
La ce-ar putea să-mi folosească?
Se știe doar că nume multe
E-o calitate boierească.

Eu unul am, un singur nume,
Eu mă numesc numai Gheorghiu:
Așa-mi spun frații mei de muncă,
Mă cheamă-așa, așa mă scriu.

Sînt un fecior de om sărac,
De mic îndătinat cu munca;
Dar de la domni eu n-am primit
Decît cu scrişnete porunca.

Da. Mă durea văzînd ce greu e
Acasă şi-n ateliere,
Creştea mizeria şi foamea —
Salariul doar era-n scădere!

Mai-marii ne sacrificau,
Viaţa ne-o sugeau din oase,
Să nu atingă cumva criza
Şi abdomenele lor grase.

Să aibă bani pentru-narmare
— Procesul Skoda-î o dovadă! —
Şi, pentru cei bogaţi, războiul
Pe capul nostru iar să cadă.

Căci zăngănește Mussolini
Și Hitler sabia cu sânge!
A prins pecinginea fascistă
Și-aici la noi puroi a strînge.

Iar cei din Wall-Street fac cu ochiul
Și cu-mprumuturi îi îndoapă —
Ei dau c-o tainică nădejde,
Dar... mai vedea-vom unde crapă!

Noi știm ce-i doare: e o țară
În care nu-i exploatare,
În care-a biruit și crește
Măreața clasă muncitoare.

Puteam să stăm noi, muncitorii,
Cu brațele încrucișate,
Cînd știm că apa morții crunte
În țărnul nostru iar va bate?

Noi am cerut atât: unire!
Și muncitorii-au înțeles.
E oare cumva de mirare
Că ei spre luptă ne-au ales?

De unde tot avîntul tainic
Și-nvățăturile-aceste?
Veți fi aflat și dumneavoastră,
Sînt scrise doar în manifeste.

Ei! Da! Partidul e și fi-va!
Căci el arată drum spre viață.
La el, pe-ascuns, cu drag, cu sete
Vin muncitorii și învață.

Tot ce-am făcut e just, e drept.
E dreaptă marea noastră luptă.
De ani de temniță, de lanțuri
Ea n-o să fie întreruptă.

Ați întrebat, dac-au strigat,
În plină stare de asediu,
Ce voi striga din plin și eu,
Aici: „Jos starea de asediu!“

Înnebunește clopoțelul
Zvîcnit de domnul președinte,
Dar dup-o clipă și mai crîncen
Atacul merge înainte:

— A fost legal, n-a fost legal,
Dar știm c-a fost pentru viață.
Ce legi s-accepte omul muncii
Viața însăși ne învață.

Și pentru că iubim pe-aceia
Ce vor o viață-ndestulată
Pe urma muncii lor, noi, iată,
Am fost trimiși la judecată.

Dar strîmbă-i judecata voastră,
Căci nu-s pe bancă acuzații:
Ei sînt miniștri la putere,
Directori în administrații.

Noi așteptăm cu fruntea sus
Să auzim crunta sentință —
Știm c-o s-aducă noi prigoane
Și ani cumpliți de suferință.

Dar, domnilor, așa să știți:
Din calea dreaptă apucată
Pe muncitori nu-i mai întoarce
Nici o sentință, niciodată!

DOFTANA

Doftana, vis urît, Doftană,
Din Romînia boierească!
Și totuși de pe neagra culme
Fu dat lumină să pornească.

E primăvară-acum duioasă
În cimitirul cu trei pruni,
Sub flori și iarbă ce-nverzește
Dorm fiii țării noastre buni.

O, de-ar vedea că nu-i ce-a fost
Pe deal cumplita cetățuie,
Că muncitori legați în lanțuri
Acuma drumul nu-l mai suie!

Ce-nseninați ar sta de vorbă
Cu paznicul de la intrare,
Văzînd că-i om de-al lor, de-al nostru,
Că-i om al clasei muncitoare.

Nu-i spintecat văzduhul nopții
De glas tovărășesc: „Nu bate!“
Pustiu e-n „Haș“ și pretutindeni
Domnește calm, singurătate.

Vin oameni slobozi să privească
La locul unde-n suferință
S-a pus plămădă pentru fapte
Spre drumul către biruință.

Vezi hainele vărgate, lanțuri,
Și parc-auzi cum bate toaca, —
Aici vieți se-nmormîntară,
Aici s-a scurs în valuri vlaga.

Dar de-ar veni de la Trei Pruni
Vreunul astăzi, cum ar bate
În pieptu-i inima, văzîndu-și
Visările întruchipate!

Visările de altădată,
Cînd se uita la ziduri sure,
Prin gratii, ori tîra cătușe
Lovite-n drum de pietre dure.

Și bucuria val i-ar crește
Văzînd cum cei ce la mormînt
S-au prins să-ntruchipeze visul
Celor apuși, cu legămînt,

Se țin de legămînt ducîndu-l
Cu fapta-n viață mai departe,
Frumosul vis de-o lume nouă,
Un vis ce nu cunoaște moarte.

★

Pe drumul ăsta care urcă
Întortochindu-și greu spinarea,
Adusu-i-au legați în fiară
Ca zidul să le-nchidă zarea.

În muncă silnică i-au pus
Pe cînd își petreceau rîzînd
Judecătorii lor, dușmanii
Ce iscă jalea pe pămînt.

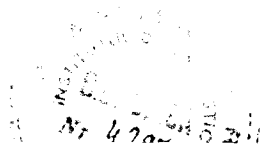
Bătuseră pămîntul țării
Din închisoare-n închisoare,
Sub pază grea, loviți, flămînzi,
Cu lanțurile la picioare.

Craiova, Văcărești, Jilava,
Aiudul și voi, Ocne Mari —
În zidurile voastre sumbre
Au fost ne'nfrinții proletari.

Cînd scăpărau cîte-o scînteie
Verigi de lanț izbite-n piatră
Și ochii lor cu miez de fulger
Priveau la paznici cîteodată,

Aceștia-și pipăiau cu frică
Pistolul prins în cingătoare
Și pînă sus pe la directori
Treceau fiorii pe spinare.

Bătutu-i-au furtuni și vînturi,
Zăpezi și ploi pe drumuri grele —
Un veac și totuși n-ar ajunge
De-ai sta să spui de toate cele.

Ades, încătușați pe drumuri
Ori pe la temniți în popas,
În suflete, cu duioșie,
Trecute amintiri dau glas.

De cîte ori nu s-au gîndit,
Cînd stau pe paturi fără țol,
La-ntîia foaie de hîrtie,
Găsită noaptea, mototol.

„Citește-o, dă-o mai departe!“ —
Prindeau aceste vorbe vii,
Mușcînd minciuna unei epoci,
Ca flăcările-n bălării.

Căutată rază fără preget,
Lumină vie adăstată,
Ce călătorului în beznă
Cărarea dreaptă i-o arată!

Partidul Comunist! Partidul!
Partidul! Focuri sus pe creste,
Ca-n vremi străbune de răscoală,
Erau aceste manifeste.

Răzbea lumina din Octombrie
La Dunăre și sub Carpați:
Sculați, voi oropsiți ai soartei,
La luptă aprigă sculați!

Se luminase-a vremi de slavă,
Se rumenise răsăritul —
Partidul își găsise oameni
Și oamenii-și găseau partidul.

— Cătuse, voi, și lanțuri grele,
De ce-i țineți voi de picioare?
Căci să-i opriți n-aveți putere,
Cu gândurile lor să zboare!

★

Un om se plimbă prin celulă ;—
Închis jur împrejur i-i spațiul,
E frig, e umed, e-ntuneric,
Dar gându-i zboară fără sațiu.

Au fost azi ceferiști trei sute
Aici la porțile-nchisorii,
Cu glasuri clocotind de ură
Strigau la poartă muncitorii:

— Vrem să-i vedem cu ochii noștri,
Vrem să-i vedem, cine e viu!
Răspundeți-ne cum trăiește,
Unde-i tovarășul Gheorghiu?

Li s-a răspuns cu patul puștii —
Dar nu-i nimica, nu-i nimica...
Nu-n muncitori, nu-n fiii țării,
Ci-n domni se plămădește frica.

Le crește-n inimi zilnic frica,
Căci spaimă e cruzimea lor,
E frica de închiși, de slobozi —
Le crește frica de popor.

Căci crește lupta, mii de fire
Pe luptători uniți îi leagă;
Din inima-nchisorii tainic
Lumini plecară-n țara-ntreagă.

De unde vin lumini? se-ntreabă
Stăpînii cu priviri de groază,
Și mai aruncă-n temniți oameni,
Așază pază peste pază.

Dar comuniști apar într-una,
Chemări la luptă, manifeste
Răsar ca florile din brazdă,
S-aprind ca focuri vii pe creste.

— Doftana, temniță cumplită,
În tine vrut-au să sugrume
Pe comuniști! — dar nu-i putere
Pe ei să-i potopească-n lume!

Ce gânduri n-au rodit aicea
Crescându-și floarea printre gratii!
Scrișneau de ură păzitorii
Doftanei sure, blestematei!

Nu, n-a putut să-nece toaca
Acele glasuri de revoltă
Ce-au spart în nopțile grozave
A temniței cernită boltă.

Ades călăii fierți de fiere
Simțeau că-i rod arici în pîntec,
Văzînd obraze sîngerate
Cum izbucneau mai dîrz în cîntec.

Se-nvîlvora prigoana vifor,
Creștea teroarea, dar sub geamăt
Se-ncăiera cu răii beznei
Un codru tînăr plin de freamăt.

★

Dar pare că pămîntul însuși
N-avea puteri ca să mai poarte
Doftana, vis urît, Doftana,
Înveninatul cuib de moarte.

Se pare cum că firea însăși
Voia c-o oră mai devreme
La lupta-ntregului popor
Pe fiii cei mai buni să-i cheme!

— Cumplită noapte de noiembrie!
Și azi cu gîndul te cutremuri...
S-a prăbușit zidul robiei,
Rușinea grea a celor vremuri.

Prin dărmăturile Doftanei
Umbla tovarășul Gheorghiu
Cu comuniștii strînși echipe,
Să mai salveze ce e viu.

— Aicea nu-i de stat pe gînduri;
La treabă deci! Și-ncep de zor
Echipele cu trudă munca —
Gheorghiu-Dej e-n fruntea lor.

Ridică pietre, ia cu grijă
Pe cei găsiți și-i cară-n brață,
Ascultă unde se aude
Sub ziduri geamăt de viață.

De toți întreabă, care unde-i,
Și cine nu-i. — Pe toți îi știe.
L-anunță un tovarăș tînăr:
— E mort Ilie Pintilie!

— E mort Ilie Pintilie?
Privește. S-a oprit deodată.
Pleoapele-i se strâng și-n gene
Se sparge-o lacrimă curată.

Tovarășii privesc la dînsul,
Dar el se uită înainte,
Depart, înainte-n zare,
Și parcă și-ar aduce-aminte:

„De-i comunist acel ce luptă
— Grăi cu zîmbet chipu-i trist —
Pentru popor, pîine și țară,
Atuncea, da, sînt comunist“.

LUMINA DIN AUGUST

Vor trece multe veacuri încă
Pînă ce poate-ncet s-o strînge-n
Măiestre slove, — tot amarul
Ce-a fost în veacul nostru crîncen.

Și-a lăbărțat pe continente
Cadavrul putred capitalul,
Era furuncul tot pămîntul,
Puroiul clocotea ca valul.

Ce veac își mai aduce-aminte
În lungul anilor înec
Să fi avut așa năpaste:
Treblinca, Auschwitz, Maidanec!

Și-n toată jalea fără margini,
Cu toată crunta-ncrîncenare,
Un far a stat nestins prin neguri,
O insulă-n furtuni pe mare.

O insulă, o țară-ntreagă,
Un continent, a șasea parte
Din lume stete împotrivă
Făuritorilor de moarte.

Rod luminat al lui Octombre,
Crescut din lupte seculare,
De raze-ncununată proră
A dimineții proletare!

Pe cînd fierbea, clocind furtună,
Apusul, obrintit buboi,
Bătea în turnul Spaski ceasul
Ca inima vieții noi.

La el cu gîndul, muncitorii
În țara noastră s-au unit
Și înfruntînd talazul morții
Și-au ridicat voința zid.

Chema partidu-ntreg poporul,
Să pună stavilă urgiei,
Zăgaz fascismului să pună,
Cît vremea încă nu-i tîrzie!

Se-ngrămădeau cu zgomot norii
Și grohotind venea furtuna,
Nu scăpărase primul fulger,
Dar clocotea văzduhu-ntr-una.

Duminică din tristul iunie,
În dimineața zilei tale
Nu se-nveștiră-n port de praznic
Românii, ci în port de jale!...

Căci de horiră domnii-n piețe
Strîmbîndu-și în urale gura,
Scrîșni poporul și în piepturi
Se-ncinse, grea și surdă, ura.

Plecau ostașii fără voie,
Plîngeau femeile, copiii.
— Ei! Hitlere, tu neam de șarpe!
Ce ne-au făcut fiii Rusiei?

Cîte-un moșneag vorbea cu tîlc,
Ținîndu-și sub bărbie bîta:
— Rusia-i mare, n-au s-o bată,
Să fie nemții mai p-atîta!...

Dar un soldat german cu rînjat,
Frecîndu-se voios pe mîini,
Îi spune cuiva pe nemţeşte:
— Aşa... vreo patru săptămîni...

Aşa... vreo patru săptămîni...
O lună, două, apoi trei,
Şi lunile în ani s-adună
Şi anii se-nmulţesc şi ei.

Vin veşti în ţară tot mai rele,
Mai proaste-n fiecare zi.
În haina ruptă a minciunii
Cu greu le poţi învălui.

Pe cei plecaţi îi soarbe stepa —
Sînt partizani la orice pas,
Vin oşti furtună, vifor groaznic,
Nu-i chip, acolo, de rămas.

Nu vrea, nu vrea bătrîna Volgă
Grumazul să și-l pună-n jug
Și buzele-i îmbujorate
Pe dușmani în genuni îi sug.

Uralul și-a trimis flăcării
Și tancurile toate-ncoace.
Siberia-și întinde brațul:
Poftim război, căci n-ai vrut pace!

Din Moscova, de la Kremlin,
Le-a spus o vorbă înțeleaptă
Popoarelor slăvitul Stalin:
E dreaptă cauza noastră, dreaptă!

Și vrerea de-a zdrobi dușmanul
Lovește greu ca o secure,
Nu-i forță-n lume să-i oprească
Pe oamenii-n mantale sure.

August e luna. Vara-nclină
Spre toamnă cumpăna încet.
Va fi o toamnă grea de roadă,
Va curge mustul berechet.

Va fi cu zbucium însă toamna,
Sînt nori în zare, de furtună;
Dar de-o fi vîntul mai puternic,
Avem pe urmă vreme bună.

*

E totul gata. Încă-o dată
Se-mbrățișă la despărțire
Cu bunii, scumpii vechi tovarăși,
Drag cuprinzîndu-i în privire.

— Cu bine deci, iubiți tovarăși,
Grăi cu ei Gheorghiu blînd,
Aici noi nu ne mai întoarcem,
Voi veți veni la noi curînd.

★

Încet trec sîrmele ghimpate
Ca nevăstuicile prin gard.
E liniște. Și seara-i deasă,
Doar stelele pe boltă ard.

S-opresc și-ascultă. Parc-aud
Cum vine lin un pas ușor.
— E bine! zice-nsoțitorul.
Venise însuși omul lor.

— V-am arestat! șoptește el
Cu voce caldă, prietenească,
S-au înțeles ca „arestați“
Prin santinele să răzbească.

Și trec 'nainte „arestații“,
Nici un soldat nu spune cîrc.
Se strecurară comuniștii
Așa ca vidrele prin smîrc.

★

O mierlă fluieră-n tufiș,
Pesemne vrînd să dea de veste
Că-i oaspe nepoftit pe drum —
Trecu, și nimeni nu mai este.

Își îndesește și mai tare
Zăvoiul umbra, deasa, groasa,
Să țină-n taină că-ntre sălcii
Un bun prieten și-are casa.

Prietenul, om mai în vîrstă,
Vechi cunoscut din București,
Se zbate: — Pui să tai, bătrîno! —
Dar un pahar de vin dorești?

La oaspeți cată cu iubire,
Nu știe unde să-i mai pună:
— Gheorghîță!... Măi, Gheorghîță dragă...
Dar a uitat ce vrea să spună.

Și pe tovarășii de luptă
Îi strînge-n brațe ca un urs.
Apoi o clipă stă pe gînduri...
— Măi! anii ăștia greu s-au scurs!

Dar ce tot stau eu să vorbesc?
Hai, bătrînico, mai degrabă!
Că oaspeților le-o fi foame!
Apoi vorbește iar și-ntreabă.

Spre seară cerul s-a-norat
Și-ncepe ploaia cu găleata.
Dar nu-i nimic. Cu-atît mai bine.
Pentru plecare totu-i gata.

— Of! ce prăpăd! grăiește baba.
Să nu scoți cînele din casă!
Bărbate! Nu-i lăsa să plece.
Pe vremea asta cum să iasă?

— Plecăm, plecăm! zice Ioniță;
Acuma să plecăm, acum.
E tocma' bine-așa, că nu e
Țipenie de om pe drum.

La noapte se îndreaptă vremea,
Acum se strîmbă ea o leacă,
Să hîșăie jandarmii-n casă,
Ca teafăr omul bun să treacă.

Ioniță-i un țăran spătos.
El știe muntele de-a rostul,
Și știe ceva, bănuiește:
„O-ncepe doar și veacul nostru!”

Porniră călătorii noștri.
Pădurea parcă era plînsă.
Era-n pîraiele umflate
Amar și jale multă strînsă.

— Nu plîngeți apelor, nu plîngeți,
Nu plîngeți, rîuri și pîraie,
Că vine vremea, vine vremea,
Din voi lumină să răsăie!

Din valuri tulburi, zbugiumate,
Din ape, da, scînteii și pară,
Din undă rece o să iasă
Căldură și lumină-n țară!

E noapte încă. Vîntul rupe
Marama norilor, iar luna
Ca un lămpaș în fundul minei
Arată calea, văgăuna.

Să știe cum s-o ia drumețul,
Să iasă mai curînd la drum,
La drumul mare ce-l așteaptă
Să-l umble slobod de acum,

Să umble slobozi cei ce slobod
Își vor poporu-ntreg și țara —
De dorul celor ce-i adastă
Le arde inima ca para.

Zadarnic s-au trudit mișeii
Cu fața galbenă ca ceara,
Să țină șoimii-n colivie,
Să lege-n lanțuri primăvara.

Acum așteaptă cușca goală
În ea să-și ieie locul fiara,
Să-și ieie locul cei ce vrură
Să țină-n lanțuri primăvara.

Și zboară șoimii, larg văzduhul
În fața lor se desfășoară,
Despică raze răsăritul
Și se revarsă peste țară.

Fiori străbat spinarea fiarei
Ce-a supt al țării sînge cald —
Aripi de șoim aude-n aer,
E șoimul în văzduhul 'nalt?

Fiori străbat spinarea fiarei,
Căci freamătă-mprejur pădurea —
Hei! lotri ce-ați lovit stejarul,
Vă tremură în mîini securea!

În răsărit, despică raze
Văzduhul, — soare uriaș
Răsare și s-aude clocot,
Cum tunul bubuie la Iași.

Iar holdele s-au prins în horă
Și calcă haturi și răzoare,
Să crape de necaz boierii, —
Și vîntul chinie în zare.

Căci a venit de-acuma omul
Ce știe cum să ducă hora
Și să trezească dor de cîntec
În inimile tuturor.

Pe ramurile grele-n soare
August își rumenește rodul,
Dar n-au să-l mai culeagă furii,
Culegător va fi norodul.

Prelung răsună o sirenă
La o uzină de departe.
Tovarășii în drum ascultă,
La inimă sirena-i arde.

Își lasă capu-ncet în jos
Și parcă și-ar aduce-aminte...
Mai stau o clipă și ascultă,
Apoi pornesc iar înainte.

EPILOG

Eu știu, — de unde contenește
Să spună mai departe cîntul
De suitorul drum al vremii,
De-acolo viața-și ia avîntul.

E pragul unei mîndre ere
Acolo unde noi stătum,
Se naște-un secol de mărire,
Se pierde-o lume veche-n fum.

Cătușe grele, jug, robie
De două mii de ani purtate,
Cu răzvrătire și cu ură,
Au fost de-a pururi sfărîmate.

E zi cu roșu însemnată
August al nostru două's'trei
Din anul patruzeci și patru.
E zi de slavă și temeii.

Nu-n calendar a fost ea scrisă
Cu roșu, ci pe glie-n țară,
Ostașii roșii cu ai noștri
Ogoarele le-mpurpurară.

Iar pe cîmpiile de luptă
Noi am'nălțat măreț drapel,
E scris pe el cu foc și sînge
Al vieții noastre falnic țel.

E steagul marilor victorii
Ce bate-n vînt desfășurat,
E steagul ce Partidul nostru
Biruitoar 1-a ridicat.

Azi rîurile altfel cîntă
Cînd intră-n clocot în turbină,
Cînd urcă-n fire de aramă,
Să dea căldură și lumină.

Și altfel cîntă spicu-n holde
De cînd aripile nădejzii
Nu-s retezate de aceleași
Vrăjmașe mezuini și mejdii.

Sirena din uzine astăzi,
Cînd în văzduh prelung răsună,
Nu silă de-a trăi trezește,
Ci dragoste și voie bună.

E alta viața, alta țara,
Lumina-n față și înaltul;
Iar omul care urcă drumul
E-n fiecare zi mai altul.

Dar nu încap în cîntec toate
Și nu-ncap într-un singur cînt,
Eu din trecut am prins un murmur
Cînd rîul era sub pămînt.

Azi rîul curge larg în soare,
Și rîul e întreg poporul,
E viața rodnică-n victorii,
Și soarele e viitorul.

Iar ca să spun cum ne îndreaptă
Spre zări cu soare ce n-apune
Acei ce-au fost și ieri în frunte,
Alt cîntec voi clădi pe strune.

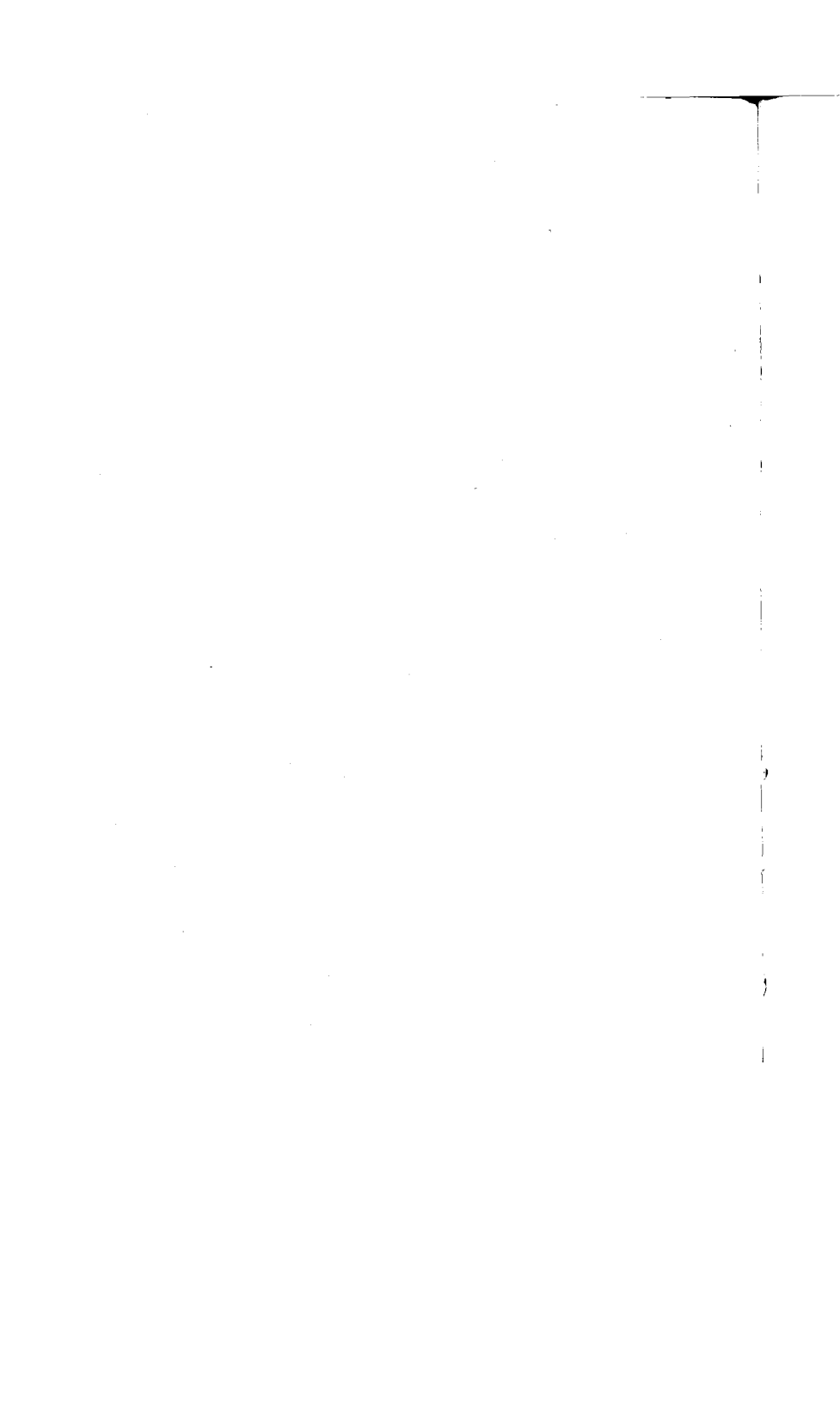

Alt cîntec, nou, mai plin, mai tare,
Cu ritmuri și măsură gravă, —
De e măsură să cuprindă
În cînt a vremii noastre slavă.

1951

PARTIDUL M-A-NVĂȚAT

1954

MESAJ

E u la Congres trimit atîta doar:
Această inimă a mea în dar.
Bătăile i-s cam neregulate,
Căci bate cam de mult, destul de mult.
Dar de cînd însumi eu stau și o ascult,
Partidule, ea pentru tine bate.

E-o inimă ca altele, de rînd,
O inimă ce n-a trădat nicicînd.

Și dacă n-a bătut destul de tare
Ori poate că prea tare a bătut,
E că spre sînul tău, necunoscut
Pe vreme, cu trudă și-a croit cărare.

Cel care-o poartă nu e proletar,
Nici nu-i trufaș că este cărturar,
Mîndria lui e c-a știut să creadă
Atunci cînd încă nu era ușor.
Atunci cînd era beznă grea și nor
S-a străduit, cît a putut, să vadă.

Sînt unii care-au fost loviți de plumb,
Mărturisindu-și crezul'nalt și scump.
Mi-au fost prieteni dintre dînșii unii,
Și fața lor de mult pierită-n lut
Cu zîmbet mă privește din trecut
Cînd lumea o călcau pașii furtunii.

De ce s-o tăinui? Cîteodată-mi spun:
De ce n-am fost și eu la fel de bun,
Să-mi vărs aprinsul sînge ca o lavă,

Partidule, măreț îndrumător
Al forțelor ne'nvinse din popor,
In cinstea ta, spre veșnica ta slavă!

Priveam în taină cătră răsărit
Și mă-ntrebam: Au ceasul n-a venit?
Știam că vine, altfel nu se poate,
Cu mii de cai putere va veni,
Cu steagurile roșii într-o zi,
S-aducă libertate și dreptate.

Vedeam cum prin prăpăd își taie drum,
Cum vine steagul zilelor de-acum,
Iar tu, Partid, căleai în țară brață,
Să rupă lanțuri, să strivească șerpi,
Să pună capăt traiului de șerbi,
S-aprindă mari bujori în dimineață.

Partidule, m-ai învățat să văd,
Să cat fără regrete îndărăt.
Să uit amarul cîntului de jale,
Să-mi pară bine că avem frunțași
În muncă și la sat și la oraș,
C-avem motoare, cărți, hidrocentrale.

Lumina de la răsărit a dat
În vatra românească rod bogat,
Și tu, Partid, în rîvna ta statornic,
Ne'nduplecat în luptă, neînfrînt,
Ne-nveți că fericirea-i pe pămînt
Cu cît e rodul muncii tot mai spornic.

S-a dărîmat bordeiul strămoșesc,
Cresc trandafiri în loc de lemn cîinesc,
Fotoliu stă în locul unei laiți,
Cei ce-au știut mălaiul doar din veac
Mai au în sărbători și cozonac,
Și bec electric au în loc de-opaiț.

Nu-i încă mult, dar este pentru mulți,
Căci vezi copiii iarna nu-s desculți,
Pe fața lor nu-i teamă, nici sfială
Și au cuvîntul clar și răspicat,
Partidule, precum ne-ai învățat,
Cu dragoste de viață și de școală.

Vechil, boier, patron, stăpîni și slugi
Sînteți ale trecutului năluci.
Piei și tu plug cu vite costelive!

Tractoare vin, combinele apar
Și bucuria-i fără de hotar
Cînd vezi mai mari, mai multe colective.

Și-aș da un chiot să vuiască-n zări,
Mă simt pe-un cal ce varsă foc pe nări,
Și dacă stau o clipă dus pe gânduri,
E că spre-aceia gîndul mi-l îndrept
Ce-ndrumă hotărît și înțelept
Oștenii muncii slobozi, rînduri, rînduri!

Știu, între mii de glasuri sînt un glas,
Cu milioane merg cîntînd la pas,
Și cîntul meu în cîntul lor se pierde,
Ca-n rîul mare unda de izvor,
Ca-n primăvară glasul de cocor,
Ca zvonul unei frunze-n codrul verde.

Și-n zorii ce revarsă peste frunți
Lumini de purpur munților cărunți,
Cu pieptul plin de-a vieții prospețime
Eu te slăvesc prin tot ce pot și am,
Partidule, și-ți spun mulțam, mulțam,
Că sînt și merg 'nainte în mulțime.

Eu la Congres trimit atîta doar:
Această inimă a mea în dar.
Ea bate, nu se lasă cît mai poate,
Și cînd o-ntreb și stau și-o mai ascult,
Ea cere timp să bată cît mai mult,
Partidule, căci pentru tine bate.

PARTIDUL, M-A-NVĂȚAT

Cînd șchiopătînd în gropi am dat
Partidul nu m-a lăudat.
M-a tras mai zdravăn de urechi
Pentru păcatele mai vechi.
Dar mi-a ținut mereu în față
Lumina lui: Poftim și-nvață!
La greu mi-a fost ca un părinte.
Mi-a cercetat cu luare-aminte
Și pasul strîmb și pasul drept
Și m-a-nvățat să rabd, s-aștept,

Să nu m-aprind în vilvătaie
Și-apoi să pier ca foc de paie.
Și m-a-nvățat cînd dau peste vrăjmaș,
Să nu mă uit ca juncul în îmaș.
Și m-a-nvățat că fără de popor
Ajungi curînd o coadă de topor,
Că fără muncă omul nu e om,
Cum nu e pomul fără ramuri pom.
Și pentru tot ce-mi dete larg și darnic
Îmi cere doar să fiu în toate harnic.

EROII

Ca boabe de aur pe lespezi de piatră,
Ca focul veșnic pîlpînd pe vatră,
Numele voastre sună-n veșnicie
Vasile Roaită, Ilie Pintilie.

Ca vîntul primăverii prin cireșii-n floare,
Ca o fîntină tresăltînd în soare,
Numele voastre sună-n veac de veac
Filimon Sîrbu, Donca Simo, Ianoș Herbac.

Numărul vostru e neștiut de mare,
Ca plugurile primăvara pe ogoare,
Ca pădurea coșurilor de fabrici în oraș,
Ca râurile țării, ca munții ei uriași.

La Grivița liniată cu șine de fier,
Printre cazane și strunguri, în orice atelier,
Numele voastre sînt însemnate cu sînge,
Nepieritoare, adînce.

În cimitirul Doftanei vîntul de toamnă
Trece prin prunii uscați și îngaimă
Doine de jale cu lacrimi de bucurie
Peste mormintele voastre cu floare tîrzie.

Linotipistul bate cu drag numele vostru,
Elevul în școală-i învață tîlcul și rostul,
Artistul vă-ntruchipează-n materie, în vers,
Oșteanul la voi se gîndește în mers.

Căzuți cu arma în mână ori cu picioarele-n
lanțuri,
În celule umede ori în băltoace de sânge în șanțuri,
Plaiurile țării cu strămoșești oseminte
V-au înscris în brazdele lor sfinte.

Hrisoavele inimii vă străjuiesc nemurirea,
Vă leagă legendele și firea.
Inima voastră a îmbujorat zarea,
Brațul vostru a despiciat întunecarea.

De unde-ați căzut și v-ați stins
Gloria cu aripi de flăcări s-a desprins,
Țara s-a făcut mai luminoasă, mai harnică,
Viața mai bogată, mai darnică.

De sub steagurile ridicate în slavă,
Din sufletul mulțimii revărsată ca o lavă
Numele voastre se încheagă-n cîntare,
Se înalță, se-amestecă cu avioanele în zare.

INSCRIȚIE

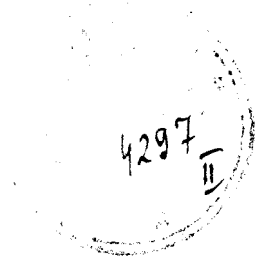
Să fii Partidului oștean
Gata mereu în gând și-n faptă,
Să dai o judecată dreaptă
Și să nu tremuri de dușman.

Adaugă-i zilei zi de zi
Spor luminos de ore-muncă,
În prima linie te-aruncă,
Nu pregeta, nu lîncezi.

Te-nscrie primul voluntar
Cînd lipsă e de bărbăție
Și biruința ta să fie
Steag pus pe zidul adversar.

Ești comunist, fii deci erou!
Răspunzi de fericirea lumii
Aici, pe suprafața humii,
În evul luminos și nou.

CUPRINSUL

UN OM AȘTEAPTĂ RĂSĂRITUL (1946)

	<u>Pag.</u>
Cu mii de cai putere	7
Ultima iubire	9
Durerea românească	11
Acesta e destinul	13
A fost odată unul Horea	15
Umbra lui Gelu	17
Prin pădurea blestemată	19
Cu muntele pieptiș	21
Liniște de amiază	23
Bătrînul meu	26
Toboșarul timpurilor noi	28
Mesaj garoafei roșii de la Cluj	31
Ajun de sărbătoare la Cluj	33
Un om așteaptă răsăritul	36
Dropia roșie	39

	<u>Pag.</u>
Ziua mea	41
Vulturul răzbunării.....	43
Noi, cei deprinși a chiui-n căciulă	46
Vestește eroul.....	48
Cucuveale și ciocîrlie.....	50
1 Mai 1945	52

VERSURI ALESE (1949)

Cu pluguri trase de tractoare.....	59
Luminîș	61
Ah, poezia.....	63
Bujori	65
Boierul	67
Seara cade	69
Meșteșug.....	71
Alte cîntece	74
Pahar de vin	77
Visuri amețite de lumină	79
Pieptiș	81
Țara	83
Chivără roșie.....	86

STEAGURI (1951)

Poetul și minerul.....	103
Letopiseț	107
Întoarcere de 1 Mai	116

	<u>Pag.</u>
1920	121
N-am putut să cînt în cîntec	125
Orezărie	126
Venisem flăcău de pe Crișuri	128
Să vină poezii!	133

O SAMĂ DE POEME (1953)

Balada anului 1933	137
--------------------------	-----

MĂRUL DE LINGĂ DRUM (1954)

Arta poetică	163
Furtuni de primăvară	168
Măslinul	173
Povestea cu balaurul ucis de Iorgu Iorgovan	176
Fericirea n-o cunosc prea bine.....	179
Leningrad	183
Un nou îndemu	188
Eu n-am nevoie de onoruri	190
Va rămînea un rînd.....	192
Oșteanul	195
Bucuria de-a trăi.....	198
Cîntarea din urmă.....	200
Stema țării	204
Slavă	207
Să nu dai libertatea pe nimic	211
Iubito, nu mai sîntem tineri.....	214

	<u>Pag.</u>
Fără răgaz	216
Eu știu că părul ți-l cărunt.....	218
În mine cine dă, lovește-n tine	220
Aduce anotimpul.....	221
Din cenușa vîrstă	223
De-oi trăi.....	225
Fraga	229
Străbunul	231
Nu mă țin în șea fălos.....	234
Insecte	236
Din cimitir	237
S-o mohori odată.. ..	240
Fulgere și stele	244
Oaspeți	245
Prometeu	250
În mine, tată, tu mergi mai departe.....	252
Mărul de lângă drum	254

ÎN FRUNTE COMUNISTII — POEM (1954)

Închinare	259
Grivița	263
Judecata	283
Doftana.. ..	297
Lumina din Agust	310
Epilog	325

PARTIDUL M-A-NVĂȚAT (1954)

Mesaj	333
Partidul, m-a-nvățat	339
Eroi	341
Inscripție	345

Responsabil de carte : E. Buşneag
Tehnoredactor : A. Vintu
Corector : M. Stefănescu

---

*Dat la cules 29.03.955. Bun de tipar 13.06.955. Tiraaj
10.100 ex. Hîrtie velină mată de 80 gr./m.p. Format
700×1080/32. Coli ed. 7. Coli de tipar 11. Ediția 1.
Comanda 1688. Planşe tipo 1. A. nr. 0487. Pentru
bibliotecile mici indicele de clasificare 8 R-1.*

Tiparul executat sub com. nr. 1962 la Combinatul
Poligrafic Casa Ştiinţei „I. V. STALIN”.
Bucureşti — R.P.R.

